

Komisja
Europejska

PANORAMA

JESIEŃ 2018 r. / nr 66

Litwa: budowanie bardziej inteligentnej przyszłości

GLOBALNY ZASIĘG
PROGRAMU MIĘ-
DZYNARODOWEJ
WSPÓŁPRACY
MIAST

PROJEKT ROAD
TRIP – CO ZA
PODRÓŻ!

Polityka
regionalna
i miejska

PANORAMA

W tym wydaniu...

Jesienne wydanie magazynu *Panorama* obejmuje szeroki zakres tematów, od problemów miejskich po współpracę międzynarodową i politykę energetyczną.

Nowe wydanie poświęcone jest Litwie. W wywiadzie dla naszego magazynu Vilius Šapoka, litewski minister finansów, wyjaśnia, w jaki sposób Litwa wykorzystuje środki unijne do zwiększania konkurencyjności i wydajności poprzez inwestycje w rozwój przedsiębiorstw. Ilustrują to opisy pięciu nowych projektów. W części „Uchwycone obiektywem” pokazujemy projekty korzystające z dofinansowania z UE w niemieckim regionie Nadrenia-Palatynat.

Ponadto przyglądamy się temu, w jaki sposób polityka spójności wspiera realizację celów związanych ze zrównoważoną energią i społeczeństwem niskoemisyjnym, oraz przybliżamy strategiczne partnerstwa z miastami na całym świecie, które powstały dzięki programowi międzynarodowej współpracy miast. Omawiamy

także wnioski z opublikowanego niedawno sprawozdania na temat działalności gospodarczej w Chorwacji, Czechach, Portugalii i na Słowacji.

Przedstawiamy zwycięzców tegorocznej edycji konkursu na blog oraz konkursu fotograficznego #EUinMyRegion. Podsumowujemy również zakończony niedawno projekt Road Trip i prezentujemy wrażenia wszystkich ośmiu młodych uczestników, zebrane w Berlinie po zakończeniu ich przygody. Dział projektów odwiedza tym razem Gibraltar, Rumunię i Niemcy.

AGNÈS MONFRET

Dyrektor Działu ds. Komunikacji, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej Komisji Europejskiej

Zdjęcie na okładce: Thinkstock/Aleh Varanishcha

04

12

17

28

ARTYKUŁ WSTĘPNY	3	AGENDA MIEJSKA DLA UE	20
PROMOWANIE SPRAWNIE DZIAŁAJĄCEJ I SPRAWIEDLIWEJ UNII ENERGETYCZNEJ	4	EUROCITIES O POLITYCE MIEJSKIEJ	22
FUNDUSZE SPÓJNOŚCI W DOLNEJ AUSTRII	7	PARTNERSTWA MIAST I ICH OSIĄGNIĘCIA	24
UE INWESTUJE W RUMUŃSKICH MIASTACH	8	LITWA: INTELIGENTNE POSUNIĘCIA	28
FUNDUSZE SPÓJNOŚCI Z NIEMIECKIEJ PERSPEKTYWY	9	MAPY: DOSTĘP DO UNIWERSYTETÓW	36
SPRAWOZDANIE NA TEMAT DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	10	UCHWYCONE OBIEKTWEM: NADRENIA-PALATYNAT	38
PODSUMOWANIE PROJEKTU ROAD TRIP	12	PUNKT DANYCH: WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW Z EFRR I FUNDUSZU SPÓJNOŚCI	40
ZWYCIĘZCY #EUINMYREGION	16	WSPÓŁPRACA MIĘDZYREGIONALNA DZIAŁA	42
PROGRAM YOUTH4REGIONS POD LUPĄ	18	PROJEKTY ZE ZJEDNOCZONEGO KRÓLESTWA, NIEMIEC I RUMUNII	44

WSTĘP

„Zasadźmy dzisiaj drzewa, w cieniu których nasze prawnuki, niezależnie od tego skąd pochodzą, ze Wschodu czy z Zachodu, z Południa czy Północy, będą mogły dorastać w pokoju.”

Tymi słowami, w swoim dorocznym orędziu o stanie Unii, przewodniczący Juncker ponownie potwierdził ważność wieloletniego kluczowego zobowiązania Unii Europejskiej, jakim jest realizacja obietnic związanych z pracą na rzecz pokoju i długotrwałego dobrobytu dla wszystkich, bez względu na to, gdzie mieszkają w UE lub skąd pochodzą.

Jako europejska komisarz ds. polityki regionalnej jestem dumna z tego, że odpowiadam za rodzaj polityki UE, która umożliwia to każdego dnia, oraz że wspierają mnie miliony osób, które w praktyce zajmują się polityką spójności w poszczególnych państwach członkowskich. W tym wydaniu magazynu *Panorama* możemy znaleźć wiele interesujących przykładów wspaniałych wyników ich pracy.

Za kilka dni wielu z tych praktyków z całej UE, pełnych doświadczenia i wiedzy, a także zaangażowania w tworzenie lepszej i bardziej dostatniej Europy, spotka się w Brukseli podczas obchodów Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast.

Jednakże tegoroczne obchody będą wyjątkowe. Cytując przewodniczącego Junckera, obecnie „świat bardzo potrzebuje Europy”, UE musi więc podjąć to wyzwanie. Musi stanąć na wysokości zadania. Pierwszy krok to wnioski Komisji Europejskiej na lata 2021-2027, w których wytyczone zostały nasze ambitne cele na ten nowy okres. Teraz kolej na przedstawienie zgodnych z nimi pomysłów i projektów, które ukształtują politykę spójności na następne dziesięciolecie. To dlatego głosy uczestników obchodów Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast są tak cenne.

Uczestnicy zostaną zaproszeni do dzielenia się swoimi opiniami, doświadczeniem i sugestiami w zakresie trzech głównych tematów:

- potrzeba silnej polityki spójności po 2020 r., która przełamuje bariery strukturalne, stymuluje rozwój kapitału ludzkiego i poprawia jakość życia obywateli UE;
- wzrost gospodarczy i rozwój regionalny; zrozumienie regionalnych skutków globalizacji, transformacji cyfrowej, zmian klimatu i transformacji energetyki oraz zarządzanie nimi; a także
- zintegrowany rozwój terytorialny, w tym strategii na rzecz młodzieży, integracji migrantów i walki z wykluczeniem społecznym.

Nie mogę doczekać się nadchodzących dyskusji i ogromu nowych pomysłów, jakie narodzą się podczas wydarzenia. Dzięki nim w ramach polityki spójności na pewno wykiełkują nowe programy, doprowadzając do rozwoju drzew, w cieniu których będą dorastać kolejne pokolenia Europejczyków. Tonasobowiązek i jestem przekonana, że z upływem czasu przyszli mieszkańcy Europy będą dumni z naszych wyborów i naszej determinacji w podążaniu wyznaczoną drogą, niezależnie od wyzwań, miejsca i czasu. ■

CORINA CREȚU

Europejska komisarz ds. polityki regionalnej

Czysta energia dla wszystkich

Transformacja w społeczeństwo niskoemisyjne staje się nową rzeczywistością w UE. Wnioski dotyczące polityki spójności na lata 2021-2027 nie tylko przyspieszają realizację celów związanych z klimatem i energią, ale także przyczyniają się do wzrostu gospodarczego, tworzenia miejsc pracy, powstawania nowych przedsiębiorstw, pojawiania się nowych inicjatyw biznesowych oraz bardziej sprawiedliwego dostępu do zrównoważonej energii.

Do pracy nad nowymi rozwiązaniami na rzecz sprawnie działającej i sprawiedliwej unii energetycznej należy zmobilizować całe społeczeństwo. Każda z zainteresowanych stron ma do odegrania rolę w realizacji wiążących unijnych celów związanych z klimatem i energią dla 2020 i 2030 roku, a także w zapewnieniu spełnienia zobowiązań zawartych w porozumieniu paryskim w zakresie ograniczania zmian klimatycznych.

Transformacja energetyki przyczynia się również do modernizacji gospodarki europejskiej. Może napędzać wzrost gospodarczy, zapewniać przewagę inwestycyjną i technologiczną, promować rozwój regionalny, wpływać na poprawę środowiska i zwiększać dostęp do czystszej i bezpieczniejszej energii.

STRATEGIA DOTYCZĄCA UNII ENERGETYCZNEJ

Europejska unia energetyczna zagwarantuje Europie energię bezpieczną, przystępną cenowo i przyjazną dla klimatu. Unijna strategia dotycząca unii energetycznej, przedstawiona w 2015 r., składa się z pięciu części, które są ze sobą powiązane i wzajemnie się uzupełniają:

- › Bezpieczeństwo, solidarność i zaufanie
- › W pełni zintegrowany wewnętrzny rynek energii
- › Efektywność energetyczna
- › Działania w dziedzinie klimatu – obniżenie emisyjności gospodarki
- › Badania naukowe, innowacje i konkurencyjność

CELE ZWIĄZANE Z KLIMATEM I ENERGIĄ

W latach 2021-2030 w samym sektorze energetycznym potrzebne są znaczne inwestycje w wysokości ok. 400 mld EUR, głównie w zakresie efektywności energetycznej, odnawialnych źródeł energii i infrastruktury. Należy też pamiętać o tym, że odejście od tradycyjnych sektorów, takich jak sektor węglowy, będzie również wiązało się z kosztami społecznymi. Europejska polityka spójności może pomóc regionom i miastom w opracowywaniu skutecznych rozwiązań dla sprawiedliwego i sprawnego przejścia na czystą energię, biorących pod uwagę różne warunki w Europie.

W obecnym okresie 2014-2020 polityka spójności już wspiera partnerstwa, rozwiązania oddolne i inteligentne specjalizacje w zakresie niskoemisyjnych technologii i usług, co prowadzi z kolei do promowania bardziej zrównoważonego wykorzystywania energii we wszystkich sektorach, w tym w sektorze transportowym, oraz działań na rzecz zwiększonego dostępu do inteligentnych sieci. Do końca 2017 r. ok. 34,5 mld EUR ze środków polityki spójności, czyli połowa z planowanych 69 mld EUR na lata 2014-2020, trafiło do projektów wspierających unię energetyczną.

ENERGOOSZCZĘDNE DOMY NA LITWIE

Na Litwie w renowację starych budynków wielorodzinnych w celu zwiększenia ich energooszczędności zainwestowano ok. 314 mln EUR ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020. Oczekuje się, że modernizacja doprowadzi do zmniejszenia zużycia energii o nawet 60% dla 30 000 rodzin. Do końca 2017 r. wyremontowano 750 budynków, poprawiając warunki życia 19 000 rodzin, ok. 400 budynków było w remoncie, a w przygotowaniu było kolejnych 700 modernizacji.

Umożliwienie szybszej transformacji

Wnioski dotyczące polityki spójności na lata 2021-2027 zawierają krótszy, zaktualizowany zestaw priorytetów, skupiających się na inteligentnej, zielonej, niskoemisyjnej, bardziej społecznej i bardziej połączonej Europie, która jest bliżej swoich obywateli. Umożliwiają większą elastyczność i łatwość w tworzeniu zintegrowanych podejść pomiędzy różnymi obszarami polityki i różnymi regionami, co może przyspieszyć transformację energetyki.

Dzięki zmniejszeniu liczby tematów polityka spójności może nadal koncentrować się na tym, co kluczowe dla konkurencyjności i strukturalnego dostosowywania się do wyzwań globalizacji i zmian technologicznych. Jednocześnie w ten sposób można uniknąć rozdrabniania środków i skierować uwagę na przeprowadzenie inteligentnej i innowacyjnej transformacji gospodarczej regionów oraz na stworzenie ekologicznej, niskoemisyjnej Europy.

Na poziomie krajowym rozporządzenie w sprawie zarządzania unią energetyczną nakłada na państwa członkowskie obowiązek stworzenia zintegrowanego krajowego planu klimatyczno-energetycznego na lata 2021-2030. Plan jest częścią zmodernizowanych warunków podstawowych zaproponowanych przez Komisję dla polityki spójności wraz z kilkoma innymi środkami związanymi z efektywnością energetyczną i energią odnawialną.

Aspekty związane z zarządzaniem i reformą są kluczowe dla osiągnięcia sukcesu. Na wszystkich etapach programowania i wdrażania należy brać pod uwagę stosowne zalecenia rozporządzenie w sprawie zarządzania unią energetyczną i europejskiego semestru.

Zaproponowana europejska inicjatywa miejska również wspiera obecne działania, opierając się na agendzie miejskiej dla UE. Inicjatywa promuje innowacyjne inwestycje, jednocześnie łącząc różne narzędzia finansowania, tworząc tym samym nowe spójne podejście dla miast, dzięki któremu mogą łatwiej wdrażać inteligentne, niskoemisyjne rozwiązania. Tymczasem w ramach Interreg programy transgraniczne będą mogły jeszcze bardziej skupić się na współpracy instytucjonalnej, rozwiązywaniu sporów granicznych i inwestowaniu we wspólne służby, czyli na kwestiach ważnych dla bardziej zrównoważonego systemu energetycznego.

Uzupełnienie inwestycji prywatnych

Najważniejszym celem polityki jest stworzenie rentownego rynku energetycznego. Środki z prywatnych źródeł finansowania powinny pokrywać większość inwestycji w tym zakresie, ponieważ projekty związane z energią odnawialną lub infrastrukturą generują przychody, a te związane z efektywnością energetyczną skutkują obniżeniem rachunków za energię.

Środki publiczne powinny być wykorzystywane w momencie, gdy nieprawidłowości w funkcjonowaniu rynku prowadzą do luk w finansowaniu. Państwa członkowskie i regiony muszą dopilnować, aby finansowanie ze środków publicznych nie zastępowało finansowania ze środków prywatnych, ale je uzupełniało, tam gdzie możliwe, zgodnie z zasadami pomocy państwa.

W związku z ograniczeniem dostępnych środków w ramach polityki spójności w okresie programowania 2021-2027 znaczenie instrumentów finansowych powinno wzrosnąć. Jest to zgodne z ogólnym celem uruchamiania inwestycji przy jednoczesnym większym wykorzystaniu środków prywatnych. Poza tym pozwala to na utrzymanie elastyczności w realizacji ogólnych celów polityki, czyli spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

W przypadku gdy część działań nie generuje przychodów ani oszczędności, wsparcie może być połączeniem dotacji i instrumentów finansowych, na przykład żeby pomóc w modernizacji innowacyjnych technologii lub rozwiązywaniu problemów społecznych, takich jak ubóstwo energetyczne.

Wdrażanie zmian

Realizacja długoterminowych celów UE wymaga wprowadzenia znacznych zmian w naszych gospodarkach i społeczeństwach. Sprawiedliwe przejście na czystą energię wymaga wprowadzenia systematycznych rozwiązań zamiast optymalizacji istniejących systemów.

Zdobywanie stosownej wiedzy i know-how powinno być kluczowe dla wszystkich podmiotów na wszystkich szczeblach. Potrzebna jest też dobra koordynacja pomiędzy wszystkimi zainteresowanymi stronami, zarówno publicznymi jak i prywatnymi, a także opracowanie różnych instrumentów wsparcia.

Dodatkowe działania powinny obejmować pomoc przy budowaniu regionalnego i lokalnego potencjału zarządzania przechodzeniem na czystą energię. Należy zaangażować wszystkie właściwe podmioty, takie jak organizacje pozarządowe, przedsiębiorstwa, naukowców lub władze.

Wymiana doświadczeń pomiędzy krajami może w szczególności poprawić potencjał zainteresowanych stron z sektora publicznego i prywatnego. Na poziomie unijnym przydatną rolę pełni sieć instytucji zarządzających i organów odpowiedzialnych za politykę energetyczną (Energy and Managing Authorities (EMA) Network). ■

WIĘCEJ INFORMACJI:

<https://europa.eu/ljN48TP>

WASZYM ZDANIEM

PANORAMA
czeka na
komentarze od
czytelników!

„Waszym zdaniem” to dział *Panoramy*, w którym zainteresowane strony na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim przedstawiają swoje osiągnięcia z okresu 2014-2020 i dzielą się swoimi poglądami na temat trwających i kluczowych dyskusji na

temat polityki spójności po 2020 r. *Panorama* zaprasza czytelników do dzielenia się swoimi opiniami w tej kwestii, i to w ich własnym języku. Mogą one zostać opublikowane w kolejnych wydaniach magazynu. Aby uzyskać więcej informacji na temat wytycznych i terminów, prosimy o kontakt na adres: regio-panorama@ec.europa.eu.

Polityka spójności napędza rozwój w Dolnej Austrii

Dolna Austria to największy region kraju pod względem obszaru. Zamieszkuje ją 1,67 mln osób, co sprawia, że jest jednocześnie drugim w kolejności największym regionem pod względem liczby ludności. Niezmiernie ważne dla Dolnej Austrii są wyzwania związane z dynamiką gospodarczą, infrastrukturą, bliskością Wiednia, a także z sąsiedztwem Czech i Słowacji.

Johanna Mikl-Leitner
Członek Europejskiego
Komitetu Regionów
starosta krajowy Dolnej Austrii

Martin Eichinger
Zastępca członka Europejskiego
Komitetu Regionów oraz członek
rządu Dolnej Austrii
ds. mieszkalnictwa, pracy
i stosunków międzynarodowych

Środki w ramach polityki spójności pozwalają Dolnej Austrii na podejmowanie wielu z tych wyzwań i wdrażanie wielu projektów z zakresu gospodarki przestrzennej, ochrony środowiska, badań, rozwoju i nowych technologii. Gospodarka regionu również czerpie korzyści ze wsparcia, jakie polityka spójności oferuje na modernizację przedsiębiorstw i tworzenie nowych miejsc prowadzenia działalności gospodarczej. Osiągnięty w ten sposób rozwój gospodarczy wpłynął na poprawę zatrudnienia w regionie. Poziom bezrobocia jest najniższy od 18 lat.

Regionalne inwestycje w projekty transgraniczne pozwalają nam przekazywać obywatelom ideę wspólnej Europy. W ramach jednego z projektów – „Ofensywa językowa Dolnej Austrii” – młodzi ludzie uczą się języków i wielokulturowości, a także przygotowują się do uczestnictwa we wspólnym rynku gospodarczym i wspólnym rynku pracy z kolegami z Czech, Słowacji i Węgier. Z kolei celem inicjatywy „Health Across” jest poprawa dostępu do opieki medycznej dla mieszkańców z rejonów przygranicznych.

„Nasze różnorodne projekty regionalne stymulują współpracę transgraniczną, która kształtuje naszą europejską tożsamość”, mówi Martin Eichinger, członek rządu Dolnej Austrii ds. mieszkalnictwa, pracy i stosunków międzynarodowych oraz zastępca członka Europejskiego Komitetu Regionów.

Dolna Austria jest i będzie siłą napędową dla europejskich regionów. Serce Europy bije w regionach, są one więc najlepszym miejscem do promowania idei wspólnej Europy wśród obywateli.

Na przełomie 2010 i 2011 roku, wraz z innymi regionami i organizacjami, Dolna Austria zainicjowała prace na rzecz kontynuowania europejskiej polityki spójności we wszystkich regionach UE w kolejnym okresie finansowania 2014-2020. W 2016 r. 342 regionalnych i lokalnych partnerów, reprezentujących 83% ludności krajów UE-27, dołączyło się do naszego apelu, by kontynuować politykę regionalną UE po 2020 roku.

W styczniu 2018 r. przedstawiłem postulat naszej sieci Jean-Claude'owi Junckerowi, przewodniczącemu Komisji

Europejskiej. Razem z sojuszem #CohesionAlliance Europejskiego Komitetu Regionów byliśmy także aktywni podczas negocjacji dotyczących kolejnych wieloletnich ram finansowych.

Wiele z naszych postulatów zostało zawartych w nowych wnioskach Komisji Europejskiej dotyczących polityki spójności na lata 2021-2027. Wśród nich można wymienić dostęp do polityki spójności dla wszystkich regionów, dalsze skupianie się na współpracy transgranicznej, koncentrację środków unijnych w obszarach o wartości dodanej UE oraz uproszczenie administracji.

Kolejne kroki zostaną podjęte podczas 10. Europejskiego Szczytu Innowacji, który odbędzie się w Parlamencie Europejskim w dniu 28 listopada br. Europejskie regiony pokażą, że innowacje, jako priorytet dla wzrostu, zatrudnienia i postępu, nie mogą być postrzegane w oderwaniu od polityki spójności, ponieważ wpływają na poprawę jakości życia w regionach i miastach, a wszystkim obywatelom gwarantują wspólną, silną i bezpieczną Europę. ■

Inwestowanie w miasta impulsem do rozwoju lokalnego

W związku z tym, że polityka spójności jest największym źródłem wsparcia finansowego dla inwestycji prowadzących do wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy, gminy w Rumunii opowiadają się za uproszczoną polityką spójności, która zapewnia konsekwentne podejście do miast.

Robert Sorin Negoita
Przewodniczący rumuńskiego stowarzyszenia gmin
Burmistrz sektora 3 miasta wydzielonego Bukareszt

Środki budżetowe na zrównoważony rozwój miast muszą być proporcjonalne do kluczowego znaczenia, jakie miasta odgrywają w rozwoju państw. Władze lokalne umieją skutecznie korzystać z dostępnych środków, aby osiągać założone cele, przystosowując swoje działania do coraz bardziej zróżnicowanych potrzeb obywateli, a także przewidując takie potrzeby i szybko na nie odpowiadając.

Wymaga to również od władz lokalnych dostępności dla beneficjentów i odpowiedzialności za swoje działania. To władze lokalne podejmują inicjatywy mające na celu przekształcenie swoich miast w konkurencyjne i atrakcyjne ośrodki.

Jednolite ramy regulacyjne i nowe kryteria przydzielania funduszy unijnych przyczynią się do lepszej adaptacji do obecnych wymagań, potrzeb i priorytetów regionów i miast. Jeszcze większy wkład w ograniczanie ryzyka związanego ze zwiększaniem się dysproporcji regionalnych może mieć wzmocnienie zasady partnerstwa oraz rola, jaką władze lokalne i regionalne odgrywają we wdrażaniu polityki spójności, aktywnie udzielając się we wszystkie działania i promując narzędzia, które pobudzają i wspierają rozwój lokalny za pomocą zintegrowanych strategii.

Jeśli chodzi o przyszłość po 2020 roku, wierzymy w uproszczenie polityki spójności, kierowanie środkami do udanych programów z dobrymi wynikami i pozytywnym wpływem na obywateli, oraz w konsolidowanie działań informacyjnych i promocyjnych. ■

Polityka funduszy unijnych na lata 2021-2027 – z niemieckiej perspektywy

Lokalne władze niemieckie z zadowoleniem przyjmują wiadomość o reformach wieloletnich ram finansowych. Celem reform jest uproszczenie wieloletnich ram finansowych i zwiększenie ich przejrzystości, a także podjęcie nowych wyzwań i wypełnienie luk w finansowaniu, powstałych w związku z wystąpieniem Wielkiej Brytanii z UE.

Maximilian Klein
Szeftbiura, Europabüro
der Bayerischen Kommunen

Wieloletnie ramy finansowe i regulacje dotyczące poszczególnych programów finansowania są szczególnie ważne dla władz lokalnych. Określają kierunki wsparcia ze środków unijnych oraz ich jakość na siedem kolejnych lat. Komisja wykazała się odwagą, ponieważ pomimo głosów za szukaniem oszczędności zaproponowała budżet, który w sumie został zwiększony w ujęciu bezwzględny.

Polityka funduszy unijnych ma wpływ na niemal każdy aspekt polityki lokalnej, począwszy od promocji innowacyjnych, lokalnych rozwiązań związanych z mobilnością, poprzez wspieranie podstawowych usług w słabo zaludnionych społecznościach przygranicznych, aż po finansowanie działań integracyjnych na rzecz najbardziej potrzebujących obywateli. Fundusze unijne mają zawsze wpływ na to, czy dany projekt zostanie wdrożony.

Udział w podejmowaniu decyzji o przyszłości polityki związanej z finansowaniem jest zatem sprawą kluczową dla władz lokalnych. Organizacje zrzeszające bawarskie władze lokalne zaczęły wcześniej myśleć o tym, jak powinno wyglądać finansowanie w przyszłości. Aktywnie wprowadzały swoje pomysły w działania i dzieliły się nimi z Komisją.

W związku z obecnie omawianymi wnioskami, Komisja zajęła się rozpatrywaniem wielu kluczowych postulatów. Podjęto wysiłki, aby zmniejszyć biurokrację, pozwolić na większą elastyczność w określaniu i realizacji celów, oraz lepiej dostosowywać cele tematyczne do rzeczywistych potrzeb. Władze lokalne ciągle działają na rzecz wdrożenia tych postulatów.

Jednakże najważniejszym postulatem był apel, by wsparcie finansowe było nadal dostępne we wszystkich regionach

Europy, zwłaszcza za pośrednictwem europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych.

Tym postulatem Komisja zajęła się w całości. Władze lokalne zdecydowaną większością poparł również Parlament Europejski. Fundusze unijne mają nie tylko wartość dodaną w krajach objętych polityką spójności, ale także zapewniają większą spójność we wszystkich państwach członkowskich. Sprawiają też, że obywatele łatwiej identyfikują się z Unią Europejską i ideą Europy.

Teraz najważniejsze jest, by państwa członkowskie, po jednej stronie, i Parlament Europejski, po drugiej, jak najszybciej doszły do porozumienia. Za wszelką cenę należy uniknąć przedłużającego się okresu bez możliwości ubiegania się o fundusze unijne. ■

Lepsza działalność lokalna to lepsza konkurencja globalna

Drugie sprawozdanie „Działalność gospodarcza w Unii Europejskiej w 2018 r.” analizuje otoczenie regulacyjne i administracyjne dla pięciu kluczowych obszarów w 25 miastach w Chorwacji, Czechach, Portugalii i na Słowacji.

Miasta UE mogą odgrywać ważną rolę w zapewnianiu lokalnym przedsiębiorstwom odpowiednich warunków do rozwoju i tworzenia miejsc pracy. Ale wielkość nie zawsze ma znaczenie. Poniżej przedstawiamy kilka najważniejszych wniosków z drugiej serii sprawozdań opublikowanych przez Komisję

i Bank Światowy. Sprawozdania są cennym źródłem informacji na temat wsparcia, jakie otrzymują przedsiębiorcy oraz przeszkód, jakie napotykają podczas zakładania i rozwijania działalności gospodarczej w UE.

Analiza, skupiająca się na takich obszarach jak rozpoczęcie działalności gospodarczej, uzyskiwanie pozwoleń na budowę, egzekwowanie umów, dostęp do energii elektrycznej i rejestrowanie

nieruchomości, ujawniła rozbieżności nie tylko pomiędzy państwami członkowskimi, ale także wewnątrz każdego z czterech omawianych krajów.

Na przykład w mniejszych miastach **Chorwacji**, takich jak Varaždin i Osijek, przedsiębiorcy napotykają na mniej przeszkód niż ich koledzy w największych miastach kraju. Działalność gospodarczą można łatwiej założyć w Splicie, pozwolenia na budowę i dostęp do energii elektrycznej szybciej załatwi się w Varaždinie, a Osijek jest świetnym miejscem na rejestrowanie nieruchomości i egzekwowanie umów.

W trzech największych miastach **Republiki Czeskiej** – Pradze, Brnie i Ostrawie – prowadzenie działalności jest łatwiejsze niż w innych rejonach kraju. Stolica kraju, Praga, jest na pierwszym miejscu w dostępie do energii elektrycznej i egzekwowaniu umów, za to Brno, drugie największe miasto, nie ma sobie równych w zakresie uzyskiwania pozwoleń na budowę. Inne czeskie miasto, Ostrawa, wychodzi na prowadzenie w rejestrowaniu nieruchomości.

W **Portugalii** Porto przoduje w kwestii uzyskiwania pozwoleń na budowę. Przedsiębiorstwa w Coimbrze mają ułatwiony dostęp do energii elektrycznej i mogą łatwiej egzekwować umowy, ale Faro, Funchal i Ponta Delgada mogą pochwalić się mniejszą biurokracją przy rejestrowaniu nieruchomości. Inaczej niż w innych trzech państwach członkowskich, pojedyncze miasta portugalskie są liderami w różnych sektorach.

Darko Horvat, minister gospodarki, Chorwacja
Vittoria Alliaata Di Villafranca, Komisja Europejska

Elisabetta Capannelli, Bank Światowy

„Sprawozdanie „Działalność gospodarcza w UE” odgrywa ważną rolę w tworzeniu odpowiednich warunków dla skutecznej polityki publicznej oraz dla przyciągania inwestycji w regionach UE. ”

Preszów i Żylna są na podium, jeśli chodzi o rozpoczęcie działalności gospodarczej na Słowacji. Procedury uzyskiwania pozwoleń na budowę są sprawniejsze w Preszowie, a dostęp do energii elektrycznej jest łatwiejszy w Żylnie. Trnawa wyróżnia się pod względem rejestrowania nieruchomości, a Koszyce pod względem egzekwowania umów. Podobnie jak w Chorwacji mniejsze miasta są często bardziej przyjazne przedsiębiorcom, ponieważ chcą konkurować ze stolicą kraju, Bratysławą.

Wskazanie dobrych praktyk

Bardzo ważne jest to, że najbardziej widoczne różnice w każdym kraju powstają wtedy, gdy władze lokalne mają największą autonomię w zakresie formułowania i wdrażania przepisów, np. dotyczących pozwoleń na budowę, dostępu do elektryczności czy egzekwowania umów. Sprawozdanie przedstawia mocne argumenty za podejmowaniem ukierunkowanych działań, mających na celu wykorzystywanie istniejących okazji do zwiększania skuteczności i jakości przepisów dzięki zastosowaniu ekonomii skali oraz inwestowaniu w modernizację administracji. Z myślą o tym analiza zawiera również sugestie dla decydentów na szczeblu krajowym i lokalnym, wskazując istniejące dobre praktyki, dzięki którym lokalne otoczenie biznesowe zmieni się na lepsze, a firmy oszczędzą czas i pieniądze.

Sprawozdanie „Działalność gospodarcza w UE” odgrywa ważną rolę w tworzeniu odpowiednich warunków dla skutecznej polityki publicznej oraz dla przyciągania inwestycji w regionach UE. Większość środków wydawanych w ramach polityki spójności kierowanych jest do słabiej rozwiniętych regionów i krajów, w których otoczenie biznesowe jest mniej korzystne. Zmniejszenie opóźnień i kosztów, z jakimi borykają się przedsiębiorstwa, będzie zatem kluczowe, aby pomóc tym regionom i krajom nadrobić zaległości w stosunku do innych krajów UE.

Zarówno siódme sprawozdanie w sprawie spójności, jak i sprawozdanie Komisji na temat konkurencyjności w regionach o niskim wzroście i niskim dochodzie podkreślają potrzebę

reform administracji publicznej oraz zwiększenia przejrzystości i skuteczności procedur. Na przykład udostępnienie internetowych portali rejestracji, usług i doradztwa jest szczególnie ważne dla małych i średnich przedsiębiorstw: może im pomóc w spełnianiu wymogów administracyjnych i szukaniu dostępnych źródeł finansowania. Z kolei zmniejszenie czasu potrzebnego na uzyskanie pozwolenia na budowę jest decydujące w przypadku kluczowej infrastruktury.

Pomoc i wsparcie

Komisja aktywnie współpracuje z państwami członkowskimi i regionami w celu poprawy skuteczności inwestycji publicznych i uwolnienia ich pełnego potencjału w zakresie napędzania wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy. Razem z Bankiem Światowym podjęła szereg wspólnych działań, które mają pomóc regionom nadrobić zaległości, zwłaszcza w Polsce, na Słowacji i w Chorwacji.

Corina Crețu, europejska komisarz ds. polityki regionalnej, tak skomentowała wnioski wynikające ze sprawozdania: „Nowa polityka spójności na lata 2021-2027 będzie nadal wspierać wysiłki państw członkowskich, dzięki którym regiony UE staną się bardziej atrakcyjne dla przedsiębiorców i inwestorów.”

Sprawozdanie jest drugim w serii sprawozdań na szczeblu niższym niż krajowy, dotyczących działalności gospodarczej, finansowanych przez Dyрекcję Generalną Komisji Europejskiej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej. Pierwsza seria, opublikowana w 2017 roku, omawiała miasta w Bułgarii, na Węgrzech i w Rumunii (*Panorama* 62, strona 28). ■

WIĘCEJ INFORMACJI

<https://bit.ly/2zHUK77>

Projekt Road Trip – co za podróż!

Ośmioro młodych ludzi właśnie wróciło z podróży życia. Przejechali całą Europę w ramach projektu Road Trip, żeby poznać projekty i inicjatywy dofinansowane ze środków unijnych. Odkryli, że Europa ma więcej do zaoferowania i łączy nas bardziej, niż sobie wyobrażali.

Przez cztery miesiące podróżnicy pokonywali Europę w dwuosobowych zespołach, poruszając się po czterech trasach: przez Morze Śródziemne, wzdłuż Atlantyku, przez kraje bałtyckie i wzdłuż Dunaju. Tempo było zabójcze.

Podróżnicy pochodzili z ośmiu krajów i z różnych środowisk, zatem każdy z nich wniósł własny punkt widzenia podczas całomiesięcznej podróży. Odwiedzili ponad 20 krajów, poznali ponad

50 projektów, spróbowali niesamowitych lokalnych potraw, zdobyli nowe doświadczenia i poznali wielu nowych przyjaciół.

Spotkanie podsumowujące w Berlinie było dla wszystkich okazją, by opowiedzieć o swoich doświadczeniach, np. zbieraniu śmieci z Morza Śródziemnego, wizycie w centrum sztuki położonym na granicy dwóch stref czasowych, czy spacerze w koronach drzew na Litwie.

Chcesz bliżej poznać Europę? Odwiedź stronę projektu Road Trip, dowiedz się więcej i obejrzyj blogi i filmiki nagrane przez podróżników. ■

WIĘCEJ INFORMACJI

<https://roadtripproject.eu/>

„Kiedy myślałem o Europie, widziałem niebieską flagę z żółtymi gwiazdami, ale Europa to sieć połączonych krajów. Mozaika ludzi, którzy są różni i zarazem tacy sami.”

Louis (21 lat, Belgia, trasa śródziemnomorska)

„Ciągłe zmiany krajobrazu, podróż, każdy nowy dzień, każda nowo poznana osoba – to są rzeczy, które najbardziej cenię... Jestem dumnym obywatelem Ekwadoru, jestem dumnym mieszkańcem Litwy, a teraz jestem dumnym Europejczykiem.”

Fabian (25 lat, Ekwadorczyk mieszkający w Wilnie na Litwie, trasa atlantycka)

„Projekt Road Trip może nauczyć cię jednej podstawowej rzeczy: jak ludzie mogą ze sobą współpracować, jak różne kraje mogą ze sobą współpracować. Jeśli będziemy ze sobą współpracować, pokonamy wszelkie trudności”

Achilleas (22 lata, Grecja, trasa bałtycka)

„Nauczyłam się dużo o Europie, naszym środowisku, naturze i ludziach. Podróż była pełna inspiracji i wzruszeń i mam nadzieję, że czuliście to samo, oglądając filmiki.”

Yldau (24 lata, Holandia, trasa atlantycka)

„Nie bój się rozmawiać z ludźmi. Tylko tyle – podchodź do każdego!”

Kenneth (20 lat, Irlandia, trasa dunajska)

„Nauczyłam się tak dużo o sobie, o tym kim jestem, o różnych krajach i kulturach, ich historii, przez co przeszli i jakie mają oczekiwania na przyszłość.”

Susann (21 lat, Estonia, trasa dunajska)

„Nie wolno nam zapomnieć o wszystkich projektach, które poznaliśmy. Tworzą je ludzie, którzy chcą coś zmienić w społeczeństwie.”

Louisa (26 lat, Niemcy, trasa śródziemnomorska)

„Dla mnie projekt Road Trip jest o brataniu się z ludźmi, których poznajemy w drodze, o podróżowaniu, o poznawaniu nowych rzeczy.”

Luna (23 lata, Hiszpania, trasa bałtycka)

Most Rio-Antirrio, Zatoka Koryncka, Grecja

Spotkanie z prawdziwymi fińskimi rybakami, Tornio, Finlandia

Rybne przetwory rzemieślnicze w Bureli, Hiszpania

PlantCult, Saloniki, Grecja

Vinovert: degustacja wina w Bordeaux, Francja

Nowa sala koncertowa w Szczecinie, Polska

Gabarage: genialny sklep designerski w Wiedniu, Austria

*Stowarzyszenie Andre Baustelle,
w poszukiwaniu nowej ścieżki kariery
w Ulm, Niemcy*

Achilleas i Luna

Yldau i Fabian

Kenneth i Susann

BALTIC

28 lipca – 25 sierpnia

Louis i Luisa

ATLANTIC

19 maja
– 16 czerwca

DANUBE

23 czerwca
– 21 lipca

MEDITERRANEAN

14 kwietnia
– 12 maja

EU IN MY REGION

Opowiadając o projektach finansowanych przez UE

Szpital w Kaliszu, Polska: efekty termomodernizacji – Andrzej Kurzyński

Kampania #EUinmyRegion umożliwiła obywatelom zapoznanie się z tysiącami projektów finansowanych przez UE i opowiedzenie o nich dzięki organizowanym konkursom na blog i konkursom fotograficznym.

Nie ma lepszego sposobu na rozpowszechnianie informacji o wpływie projektów i programów UE niż danie obywatelom szansy na znalezienie takich projektów w swojej okolicy. O to właśnie chodzi w kampanii #EUinmyRegion: można dowiedzieć się czegoś nowego, zaangażować się, wziąć w niej udział i wygrać.

Kampania obejmuje cztery różne inicjatywy: Dni Otwarte Projektów Unijnych, konkurs na blog, konkurs fotograficzny i quiz internetowy. Działania w ramach #EUinmyRegion zachęcają obywateli do odkrywania i odwiedzania projektów finansowanych przez UE oraz do dzielenia się zdjęciami, postami i doświadczeniami, związanymi z poznanymi projektami, w mediach społecznościowych.

Dni Otwarte i blogi

Tegoroczne Dni Otwarte odbywały się głównie w maju. Beneficjenci funduszy UE przyjęli tysiące obywateli w miejscach realizacji swoich projektów w ponad 2000 lokalizacji w całej Unii Europejskiej.

W ramach konkursu na blog zachęcano do dzielenia się opowieściami – w postaci wpisu na blogu lub filmiku – o projektach dofinansowanych ze środków unijnych, w dowolnym języku UE. Spośród 120 zgłoszeń jury wyłoniło trzech zwycięzców: Radu Dumitrescu z Rumunii, który opisał swoje doświadczenia z projektem Europejskich Tygodni Młodzieży Erasmus+, Amaury Bisiaux z Francji, który zwiedził Europę pociągiem i opisał nową inicjatywę #DiscoverEU, a także Maria Giner Soler z Hiszpanii, której wpis dotyczył innowacyjnych małych i średnich przedsiębiorstw korzystających ze wsparcia funduszy regionalnych.

Zwycięzcy wezmą udział w trzytygodniowym kursie z zakresu komunikacji w UE, który odbędzie się w Brukseli w październiku 2018 r.

Quiz i zdjęcia

Ośmiu zwycięzców quizu internetowego o kulturach i tradycjach europejskich otrzymało koszyk z europejskimi smakołykami.

Konkurs fotograficzny ma na celu zwrócenie uwagi na kluczowe inwestycje realizowane w europejskich regionach dzięki wsparciu Unii Europejskiej. Aby wziąć udział w konkursie, obywatele musieli zrobić i wysłać zdjęcie przedstawiające projekt dofinansowany ze środków unijnych. Spośród

530 nadesłanych zdjęć jury dokonało wyboru 30 zwycięskich ujęć na podstawie ich walorów estetycznych, kreatywności i związku z tematem konkursu.

Lista zwycięzców:

- › Florian Juritsch
- › Fabrice Serodes
- › Lyubomila Dimitrova
- › Sophie Pedroso
- › Emmanuel Lemaigen
- › Marjorie Baque
- › Adrien Staquet and Sophie Balzing
- › Michael Lamla
- › Michail Amoiridis
- › Carmela Gioia
- › Filippo Cioffi
- › Giovanni Sogari
- › Giuseppe Pignotti i Margherita Maggi
- › Aigars Ievins
- › Alex Kaousche
- › Bram Gesink
- › Adrian Krać
- › Andrzej Kurzyński
- › Karolina Nawrot i Michał Szkudlarek
- › Eduardo Ventura i Hugo Alexandre dos Santos Couto
- › Maria Gabriela Riglea i Vasile Stoica
- › Marek Vcelka
- › Susanna Včelková i Patrik Vaclavik
- › Zane Sime

Zwycięskie prace złożyły się na mobilną wystawę, która jest prezentowana w całej Europie. Oficjalne otwarcie wystawy odbędzie się w Brukseli podczas Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast w październiku 2018 r. ■

WIĘCEJ INFORMACJI

www.euinmyregion.eu

Port de Vilanova i la Geltrú, Hiszpania: rybak czyści łódź i kosze do połowu homarów – Sophie Pedroso

Wielkie piece w Belval, Luksemburg – Alex Kaousche

Smugi gwiazd za silosem na osady w oczyszczalni ścieków Barreiro/Moita, Portugalia – Eduardo Ventura

YOUTH4MEDIA

Program medialny Youth4Regions wspiera nowe pokolenie dziennikarzy specjalizujących się w polityce regionalnej i zachęca młodych Europejczyków do pisania o projektach dofinansowanych ze środków unijnych.

Wspaniała szansa dla młodego pokolenia

Poniżej prezentujemy pierwszy z czterech zwycięskich tekstów w konkursie na blog dla młodych dziennikarzy.

Liczący 437 000 mieszkańców dystrykt metropolitalny Kirklees w hrabstwie West Yorkshire w północnej Anglii jest siedzibą jedenastej pod względem wielkości jednostki samorządu lokalnego w Zjednoczonym Królestwie. W ciągu ostatnich 10 lat dystrykt Kirklees otrzymał co najmniej 20 mln GBP (ok. 22 mln EUR), głównie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), na tworzenie miejsc pracy, innowacje i projekty dla młodych przedsiębiorców.

EFRR zainwestował 1,8 mln GBP w projekt przekształcenia starej gazowni w Bretton Business Park w Dewsbury, co doprowadziło do stworzenia ok. 130 nowych miejsc pracy i wielu dobrze prosperujących przedsiębiorstw.

Najpopularniejszym i najbardziej udanym projektem było otwarcie centrum dla młodych przedsiębiorców (Kirklees Youth Enterprise Centre – KYEC), współfinansowanego z programu EFRR na lata 2007-2013. Centrum, mające siedzibę w szkole zawodowej Creative and Media Studio School w Huddersfield, otrzymało ponad 4,9 mln GBP na rozwijanie wśród uczniów w wieku od 14 do 19 lat niezbędnych umiejętności i zapewnianie im wsparcia finansowego na założenie własnej działalności gospodarczej.

*„Dzięki dofinansowaniu z EFRR powstały nowe miejsca pracy i przedsiębiorstwa w rejonie Kirklees...
Zbliżające się wyjście Wielkiej Brytanii z UE skłania jednak do pytania: co dalej? „*

Uczniowie uczyli się, jak napisać biznes plan i jak założyć działalność. Szkoła prowadziła też kilka „testowych” działalności, żeby pokazać uczniom, jak postępować z prawdziwymi klientami i jak rozwiązywać prawdziwe problemy. Celem uczniów było napisanie mocnego planu biznesowego i przedstawienie go ekspertom. Jeśli plan był dobrze napisany, uczeń miał szansę na otrzymanie dotacji w wysokości 5 tys. GBP na założenie i prowadzenie własnej działalności przy wsparciu doradcy i mentora biznesowego.

Do tej pory program pomógł 67 młodym przedsiębiorcom założyć działalność gospodarczą w rejonie Kirklees. Jednym z nich jest Zoe Ann, która studiowała fotografię na Uniwersytecie Huddersfield, ponieważ zawsze marzyła o pracy fotografa ślubnego. Podczas studiów, w wieku 18 lat, założyła działalność z pomocą KYEC. Skończyła studia w 2017 roku i skupiła się w pełni na swojej firmie, wykorzystując wiedzę i dotację z programu.

Max Lockwood trafił na nagłówki gazet w Yorkshire w 2015 roku, gdy otrzymał dotację dzięki swojemu planowi biznesowemu. Młody przedsiębiorca z zespołem Downa otworzył firmę OUR T-SHIRT z myślą o podnoszeniu świadomości o swojej chorobie genetycznej. Na niektórych koszulkach można znaleźć projekty stworzone na podstawie chromosomu 21, np. jeden z nich przedstawia klawiaturę muzyczną z dwudziestoma czarnymi klawiszami i jednym czerwonym. Firma Maxa produkuje też koszulki według projektów lub zdjęć klientów.

Maria Ward-Brennan ma 21 lat i pochodzi z Carrickmacross w hrabstwie Monaghan w Irlandii. Jest obecnie na ostatnim roku studiów dziennikarskich na Uniwersytecie Huddersfield w hrabstwie West Yorkshire w Zjednoczonym Królestwie. Jej zainteresowania to podróże, książki i polityka, a w przyszłości chciałaby zamieszkać we Francji.

Dzięki dofinansowaniu z EFRR powstały nowe miejsca pracy i przedsiębiorstwa w rejonie Kirklees i w całym Zjednoczonym Królestwie, oferując wyjątkowe szanse dla młodego pokolenia. Zbliżające się wyjście

Wielkiej Brytanii z UE skłania jednak do pytania: co dalej? Środki unijne przestaną płynąć do kraju w marcu 2019 roku, więc na razie nie wiadomo, gdzie nowe firmy będą mogły szukać dotacji

i kto będzie finansował takie inicjatywy związane z innowacyjnością jak program KYEC. Nikt nie wie, jaka przyszłość czeka lokalnych przedsiębiorców w rejonie Kirklees. Wkrótce trzeba będzie sobie radzić bez funduszy unijnych. ■

Poznaj agendę miejską dla UE!

Agenda miejska dla UE to europejskie zintegrowane i skoordynowane podejście do problemów miejskich, angażujące podmioty z całej UE na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.

Agenda miejska¹ narodziła się w maju 2016 roku na mocy paktu amsterdamskiego². W dokumencie tym unijni ministrowie odpowiedzialni za politykę miejską wyznaczyli trzy cele dla kształtowania i wdrażania polityki UE: lepsze przepisy, lepsze finansowanie, lepsza wiedza.

Inicjatywa, oparta na zasadach pomocniczości i proporcjonalności, **połączyła władze miejskie, regionalne, krajowe i europejskie oraz organizacje zainteresowanych stron** z całej Europy w dążeniu do jednego celu: znalezienia wspólnych odpowiedzi na coraz więcej wyzwań o charakterze miejskim.

Od jej powstania w 2016 r. w ramach agendy miejskiej ustanowiono **12 partnerstw**³, rozpoczynając od partnerstwa ds. integracji migrantów i uchodźców, jakości powietrza, mieszkalnictwa i ubóstwa w obszarach miejskich. Większość z nich obecnie wdraża swoje plany działania. Partnerstwa ustanowione w 2017 r., zajmujące się przejściem na gospodarkę cyfrową, gospodarką o obiegu zamkniętym, mobilnością w miastach oraz pracą i umiejętnościami w gospodarce lokalnej, również przedstawiły konkretne propozycje w formie (projektów) planów działania, które są obecnie wdrażane lub udoskonalane.

Partnerstwa ustanowione najpóźniej, pracujące nad takimi tematami jak: transformacja energetyki, adaptacja do zmian klimatu, innowacyjne i odpowiedzialne udzielanie zamówień publicznych oraz zrównoważone planowanie

przestrzenne i rozwiązania wzorowane na naturze, dołączyły do agendy miejskiej w lecie 2017 r. i obecnie pracują nad projektami planów działania, które mają być gotowe w przyszłym roku. **Wszystkie partnerstwa przeprowadziły konsultacje społeczne** na temat projektów planów działania, udostępniając je w internecie przed ich finalizacją i potwierdzeniem przez państwa członkowskie.

Agenda miejska dla UE to inicjatywa, w której **niezmiernie ważny jest kontakt z zainteresowanymi stronami**. Odbyna się on nie tylko za pośrednictwem badań opinii publicznej, ale także poprzez dedykowaną stronę internetową, Twitter, e-mail, newsletter i specjalne wydarzenia.

Przykładem może być nadchodzący Europejski Tydzień Regionów i Miast. Podczas tegorocznego wydarzenia uczestnicy mogą dowiedzieć się więcej na temat agendy miejskiej we wspólnej przestrzeni wystawowej „Urban Corner”, zorganizowanej we współpracy z siecią EURO CITIES, Wspólnym Centrum Badawczym, siecią URBACT, inicjatywą Innowacyjnych Działań Miejskich oraz platformą URBIS. Do przedstawienia kilku spośród wielu pomysłów na **poprawę jakości życia na obszarach miejskich** zostaną wykorzystane gry, prezentacje, spotkania oraz technologia VR. ■

WIĘCEJ INFORMACJI

<http://www.urbanagendaforthe.eu>

Twitter: @EUUrbanAgenda

E-mail: UA.communication@ecorys.com

¹ Patrz Panorama Nr 58, strona 4: <http://ec.europa.eu/xN38Yu>

² <https://ec.europa.eu/futurium/en/content/pact-amsterdam>

³ <https://ec.europa.eu/futurium/en/urban-agenda>

RAMY CZASOWE DZIAŁALNOŚCI PARTNERSTWA (OKOŁO TRZECH LAT)

1.

Analiza wstępna (określenie istniejących działań i źródeł finansowania oraz ekspertyzy)

2.

Określenie przeszkód i potencjału

3.

Opracowanie planu działania (zestawu konkretnych działań i strategii ich wdrożenia)

4.

Wdrożenie planu działania

5.

Ocena partnerstwa

„Agenda miejska to zintegrowany i partycypacyjny instrument, którego celem jest stworzenie *lepszego Europy*. Inicjatywa zakłada pracę u podstaw, dopuszczając do *głosu miasta*, żeby mogły prowadzić *bezpośredni dialog z państwami członkowskimi i Komisją Europejską* (...) swobodnie mówiąc o swoich potrzebach, z pełną świadomością uczestniczenia w nowym, eksperymentalnym procesie. Jest to jednocześnie interesujące i wymagające, ponieważ średnie i małe miasta prawdopodobnie nie są przyzwyczajone do pracy dla UE (...), ale jest to świetna okazja do (...) stania się częścią tego nowego mechanizmu, do wdrażania inicjatyw, których celem jest stworzenie wspólnej wizji dla nowej strategii współprojektowania nowych obszarów miejskich, w których tematy priorytetowe będą poruszane z większą świadomością.

Stefania Manca

Koordinator partnerstwa ds. adaptacji do zmian klimatu

„Działania, które proponujemy, to konkretne działania prowadzące do stworzenia miasta, w którym mieszkańcy i przedsiębiorcy nie myślą w kategoriach odpadów, ale *zasobów o trwałej wartości ekonomicznej i społecznej*. Miasta, w którym miejskie centra zasobów pełnią funkcję społecznych i gospodarczych ośrodków dla mieszkańców i przedsiębiorców, w których mogą spotykać się i współpracować na rzecz zrównoważonego zarządzania zasobami. Prawodawstwo europejskie zachęca władze lokalne, przedsiębiorstwa i inwestorów do jak najlepszego wykorzystywania wszystkich typów odpadów, również wody. (...) Dostępne są także narzędzia, które służą jako przewodnik dla miast po różnych opcjach finansowania i które pomagają zainteresowanym podmiotom finansującym kierować fundusze w inwestycje w przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym.

Håkon Jentoft

Koordinator partnerstwa ds. gospodarki o obiegu zamkniętym

MIEJSKA AKADEMIA INTEGRACJI

Miejska akademia integracji⁴ to jedno z pierwszych wdrożonych działań. Powołana przez partnerstwo ds. integracji migrantów i uchodźców, akademia planuje działać jako europejskie strategiczne centrum wiedzy dla praktyków i decydentów zajmujących się integracją na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym. Chce również zapewnić możliwość tworzenia sieci praktyków podejmujących podobne wyzwania związane z integracją w całej Europie. Pierwsza edycja akademii odbyła się w dniach 16-18 kwietnia 2018 r. w Brukseli i zakończyła się sukcesem. Kolejna edycja odbędzie się wiosną 2019 roku.

„Próbujemy *dotrzeć do miast spoza naszego partnerstwa* poprzez uczestnictwo w spotkaniach koordynacyjnych, sesjach networkingowych, a także wydarzeniach zewnętrznych, np. seminarium Procura+ w Oslo, które odbyło się w tym roku, lub nadchodzący Europejski Tydzień Regionów i Miast, który organizowany jest w październiku w Brukseli.

Valentina Schippers-Opejko

Koordinator partnerstwa ds. innowacyjnego i odpowiedzialnego udzielania zamówień publicznych

⁴ <https://europa.eu/!qM49GV>

Integracja dla innowacji

Sieć EUROCITIES zrzesza ponad 140 największych miast europejskich i ponad 40 miast partnerskich. Marton Matko, doradca ds. polityki sieci EUROCITIES, ocenia ostatecznie działania Komisji dotyczące polityki miejskiej.

Jest Pan zaangażowany w prace kilku partnerstw w ramach agendy miejskiej. Jakie kolejne kroki należy poczynić w procesie angażowania miast w opracowywanie i wdrażanie polityki miejskiej?

Sieć EUROCITIES angażuje się we wspieranie agendy miejskiej dla UE. Agenda to przełomowa inicjatywa na rzecz bardziej kompleksowego i praktycznego podejścia do problemów miejskich w Europie.

Po raz pierwszy miasta prowadzą dialog z władzami krajowymi i służbami Komisji Europejskiej, aby dopasować politykę i programy do wyzwań o charakterze miejskim. Partnerstwa wysuwają praktyczne propozycje dotyczące poprawy regulacji, finansowania i wiedzy o wspólnych priorytetach UE, takich jak jakość powietrza, utylizacja odpadów, działania w dziedzinie klimatu lub integracja uchodźców.

Na konferencji HABITAT III UE zobowiązała się do wdrożenia agendy – jest to wkład UE w nową agendę miejską ONZ. Wierzymy, że państwa członkowskie

i instytucje unijne wspólnie ponoszą odpowiedzialność za lepsze zaangażowanie się w inicjatywę i jej wspieranie w celu osiągnięcia przydatnych i namacalnych rezultatów.

Kolejnym krokiem będzie odtworzenie metod pracy w kontekście krajowym i regionalnym. Niektóre państwa członkowskie i regiony testują już takie inicjatywy, ale metody pracy można również stosować w szerszym zakresie, np. w odniesieniu do programowania w ramach polityki spójności.

Jakie są najważniejsze zmiany wprowadzone w celu ulepszenia nowych ram polityki spójności w kwestii promocji prawdziwie zintegrowanego, terytorialnie ukierunkowanego podejścia?

Doceniamy to, że wnioski Komisji dotyczące nowych ram polityki spójności zawierają wiele z rekomendacji grupy wysokiego szczebla ds. uproszczenia europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych. Oprócz zmniejszenia obciążeń dla beneficjentów zakłada się

znaczne usprawnienia w zarządzaniu funduszami, co powinno pozwolić na szybsze uruchamianie i wdrażanie programów.

Z zadowoleniem przyjęliśmy też propozycję przeglądów śródkresowych, które pozwolą lepiej reagować na nowe wyzwania. Oczekujemy także, że państwa członkowskie docenią elastyczność w zakresie zintegrowanego rozwoju terytorialnego, jaką oferuje nowy cel polityki. Chcielibyśmy jednak, by zmiany obejmowały lepsze gwarancje, dzięki którym miasta i władze lokalne będą właściwie zaangażowane w procesy kształtowania priorytetów programowych.

Czego najbardziej brakuje w zaproponowanej polityce spójności po 2020 r., jeśli chodzi o zagadnienia miejskie?

Jesteśmy bardzo zaniepokojeni kilkoma zmianami, które rozmijają się z ideą zintegrowanego, terytorialnie ukierunkowanego podejścia. Jedną z nich jest odejście od funduszu na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Jesteśmy też bardzo

” *Zintegrowane podejście nie jest pojęciem abstrakcyjnym. Ludzie żyją w miastach, małych miasteczkach czy wioskach, a nie wewnątrz ram polityki.* ”

rozzarowani tym, że Europejski Fundusz Społeczny Plus wydaje się w całości porzucać kwestię zintegrowanego podejścia terytorialnego.

Taka zmiana sprawiłaby, że miasta miałyby bardzo duży problem z uruchamianiem złożonych programów obejmujących infrastrukturę i usługi wsparcia, np. dotyczących promowania włączenia społecznego i integracji w zaniedbanych dzielnicach. Sieć EUROCITIES proponuje zmiany we wspólnych przepisach i regulacjach dotyczących ESF+, mające na celu łatwiejsze łączenie funduszy, wspierając tym samym zintegrowane strategie miejskie i terytorialne.

Oprócz tego chcielibyśmy, aby zasady koncentracji tematycznej lepiej wspierały miasta w podejmowaniu wyzwań o charakterze miejskim poprzez zastosowanie zintegrowanego podejścia. Proponujemy poświęcenie większej uwagi inwestycjom klimatycznym i ekologicznym, skupiając się również na zrównoważonej mobilności miejskiej.

Jednocześnie wnioskujemy o większą elastyczność w wyborze innych celów polityki oraz o nieznaczną redukcję ogólnych progów. Miasta korzystają z polityki spójności, by wprowadzać innowacje w ramach wszystkich celów polityki, np. wykorzystując technologie cyfrowe do poprawy dostępu do usług w zakresie mobilności oraz usług socjalnych.

Tak naprawdę chcielibyśmy zobaczyć bardziej ambitne propozycje w kwestii innowacyjności w zarządzaniu miastami. Duża część polityki spójności zajmuje się miastami i przedmieściami. Jednak ok. 8% środków z EFRR jest inwestowana

z wykorzystaniem innowacyjnej metody pracy opartej na kompleksowych strategiach, które władze miejskie opracowały i wdrożyły razem z wieloma różnymi lokalnymi stronami zainteresowanymi. I ta metoda przynosi efekty. Władze miejskie zaczęły powoływać zespoły międzywydziałowe, w które zaangażowana jest również lokalna społeczność, a główne ośrodki miejskie współpracują z okolicznymi miejscowościami, co przynosi korzyści dla całego regionu.

Jest to prawdopodobnie jedna z najważniejszych systemowych innowacji polityki spójności. Proponujemy zatem zwiększenie środków na zrównoważony rozwój miast z 6% do 10% z EFRR oraz rozszerzenie ich także na EFS+.

Komisja proponuje zapewnienie spójnego wsparcia dla miast od 2020 roku. W jaki sposób sieć EUROCITIES planuje uczestniczyć w europejskiej inicjatywie miejskiej? Dlaczego tak ważne jest, by miasta stawiały czoła swoim wyzwaniom w sposób zintegrowany?

Zintegrowane podejście nie jest pojęciem abstrakcyjnym. Ludzie żyją w miastach, małych miasteczkach czy wioskach, a nie wewnątrz ram polityki. Żeby poprawić jakość życia w zaniedbanych dzielnicach potrzebna jest współpraca pomiędzy różnymi wydziałami urzędów miast: do spraw mieszkalnictwa, usług socjalnych, infrastruktury, mobilności i środowiska.

Miasta ciągle testują nowe sposoby współpracy z mieszkańcami, które mają także zachęcać ich do wspólnej pracy nad tworzeniem nowych rozwiązań. Żeby więc

wykorzystać i zwiększyć ten potencjał innowacyjny, musimy zapewnić władzom lokalnym odpowiednie umiejętności oraz pomagać im w ich działaniach. Sieć URBACT i inicjatywa Innowacyjnych Działania Miejskich osiągnęły już tak wiele w tym zakresie, należy im się zatem większe wsparcie. Europejska inicjatywa miejska mogłaby wzmocnić synergię pomiędzy tymi programami i tym samym stworzyć tak potrzebne połączenie z główną polityką spójności.

Warto pamiętać, że lepsza koordynacja instrumentów UE jest jednym z głównych celów agendy miejskiej dla UE. Sieci EURO-CITIES jest bardzo zainteresowana tym, by wspólnie z DG REGIO zbadać, jak przyczynić się do stworzenia bardziej przydatnej europejskiej inicjatywy miejskiej. Popieramy wszelkie praktyczne zmiany, które pomagają polityce spójności zbliżyć Europę do jej obywateli. ■

WIĘCEJ INFORMACJI

www.eurocities.eu

Rozwijanie współpracy między miastami dla bardziej zrównoważonej przyszłości

Jokohama, Japonia

Ronald Hall, starszy ekspert zewnętrzny i były główny doradca DG REGIO, przedstawia swoje spojrzenie na unijny program międzynarodowej współpracy miast.

W miastach żyje obecnie ponad połowa ludności świata. Ośrodki miejskie są źródłem wzrostu i rozwoju. Jako takie, są magnesem dla mieszkańców obszarów wiejskich, którzy chcą więcej zarabiać, mieć dostęp do wysokiej jakości usług, w tym edukacji i opieki zdrowotnej, oraz zapewnić lepszą przyszłość swoim dzieciom.

Przejęcie od mniej produktywnej działalności na obszarach wiejskich, głównie w rolnictwie tradycyjnym, do działalności o wyższej wartości dodanej prowadzonej na obszarach miejskich w sektorze wytwórczym i w licznych sektorach usług, ma kluczowe znaczenie dla wzrostu gospodarczego. Jest to ścieżka, którą podążały wszystkie najbardziej rozwinięte kraje świata, i jako taka stanowi model stosowany przez gospodarki wschodzące na całym świecie.

Korzyści płynące z urbanizacji, będące w szczególności wynikiem zasobochłonnego modelu rozwoju obszarów miejskich, który cechował wzrost krajów uprzemysłowionych w XX wieku, mają swoją cenę. Model ten doprowadził do wyczerpania zasobów

naturalnych oraz do zanieczyszczenia powietrza, rzek i oceanów, które obecnie zagraża jakości życia w metropoliach krajów rozwiniętych.

Ważne jest, aby kraje rozwijające się i wschodzące – w których urbanizacja i wzrost gospodarczy są ze sobą nierozdzielnie powiązane – były w stanie w pełni zrozumieć wnioski płynące z doświadczeń świata uprzemysłowionego. W ten sposób dobre praktyki wypracowane w ostatnich dziesięcioleciach przez władze krajowe i miejskie oraz błędy popełnione w przeszłości mogą zostać uwzględnione w polityce miejskiej krajów wschodzących.

Dążenie do obopólnych korzyści

Taka współpraca tworzy sytuacje korzystne dla obu stron. Kraje uprzemysłowione mają się czym pochwalić po stu czy stu kilkudziesięciu latach urbanizacji, ale również gospodarki wschodzące, być może mniej skrupowane tradycją, dysponują wieloma innowacyjnymi rozwiązaniami, którymi mogą podzielić się z gospodarkami uprzemysłowionymi. Część największych ośrodków miejskich na świecie znajduje się w państwach wschodzących, takich jak Chiny i Indie, a także w Ameryce Łacińskiej.

Dyrekcja Generalna Komisji Europejskiej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej sformalizowała 14 dialogów dotyczących polityki regionalnej i miejskiej, obejmujących 6 „strategicznych partnerów” UE (Chiny, Rosja, Brazylia, Meksyk, Japonia i Indie), a także kraje Partnerstwa Wschodniego (Ukraina, Mołdawia, Gruzja) i kraje Ameryki Łacińskiej (Argentyna, Chile, Peru, Kolumbia) oraz System Integracji Środkowoamerykańskiej (SICA).

Nawet w przypadku braku takich umów rozwijana jest współpraca z innymi partnerami strategicznymi, takimi jak Kanada i Afryka Południowa, oraz ugrupowaniami regionalnymi, takimi jak CARICOM (Wspólnota Karaibska), ASEAN (Azja), SACU (Afryka Południowa) i UEMOA (Afryka Zachodnia).

Jednak przemożna potrzeba współpracy i dzielenia się wiedzą wynika ze wspólnego interesu krajów i kontynentów, jakim jest ochrona samej planety. Coraz pilniejsza staje się konieczność wspólnego opracowania modelu urbanizacji, który byłby zrównoważony, chroniłby przyrodę i zasoby naturalne oraz zmniejszał emisje, które zanieczyszczają nasze miasta, szkodzą zdrowiu naszych dzieci i przyczyniają się do globalnego ocieplenia. Dlatego też zrównoważona urbanizacja ma kluczowe znaczenie dla celów zrównoważonego rozwoju przyjętych przez Organizację Narodów Zjednoczonych, i doprowadziła, między innymi, do powstania nowej agendy miejskiej, przyjętej przez ponad 170 krajów w Quito w Ekwadorze w 2016 roku.

UE bardzo poważnie traktuje wyzwanie dotyczące zrównoważonej urbanizacji. Corina Crețu, komisarz ds. polityki regionalnej, reprezentująca UE w Quito w 2016 r., zobowiązała UE do dzielenia się wiedzą i zasobami w celu rozwijania nowej agendy miejskiej. Działania te mają zarówno wymiar wewnętrzny w obrębie UE, która opracowała unijną agendę miejską, mającą kierować wspólnotowymi programami rozwoju obszarów miejskich w 28 państwach członkowskich, jak i – jak wspomniano poniżej – wymiar zewnętrzny, dotyczący stosunków dyplomatycznych z krajami spoza Unii.

Siła na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich

Kluczowym narzędziem dla rozwoju wspomnianego już wymiaru zewnętrznego jest obecnie **program międzynarodowej współpracy miast (2017-2019)**, który zawiera zasadniczy element wspierający władze miejskie z UE i spoza UE we współpracy w zakresie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich. Program opiera się na pięciu latach działań

Europejska komisarz ds. polityki regionalnej, Corina Crețu, przemawia podczas niedawnej wizyty w Chinach

pilotażowych, w szczególności w ramach unijnego projektu **World Cities** i projektu **URBELAC**.

Program międzynarodowej współpracy miast tworzy platformy współpracy z Chinami, Indiami, Japonią, Ameryką Łacińską i Ameryką Północną. Program wyznacza początek ery polityki UE, mającej na celu promowanie współpracy międzynarodowej między miastami. Dzięki niemu około 70 uczestniczących miast z każdej strony zawiera nowe porozumienia o współpracy na rzecz zrównoważonego rozwoju miast. Wiąże się to z przygotowaniem lokalnych planów działania na rzecz zintegrowanego rozwoju obszarów miejskich. Zasadniczo w planach tych priorytetowo traktuje się współpracę w ramach sektorów agendy miejskiej UE i nowej agendy miejskiej.

W ramach projektu World Cities (2015-2018) miasta UE współpracują ze swoimi ośrodkami partnerskimi w Kanadzie, Chinach, Indiach, Japonii, Korei Południowej, Indonezji, Wietnamie, Australii i Republice Południowej Afryki. Tworzone przez nie pary wymieniają się doświadczeniami dotyczącymi takich zagadnień, jak inteligentny rozwój miast, efektywność energetyczna, gospodarka odpadami, zrównoważona mobilność itp. W ramach programu URBELAC (2011-2019), który właśnie rozpoczyna czwartą edycję, Komisja Europejska i Międzyamerykański Bank Rozwoju wspierają miasta z UE oraz regionu Ameryki Łacińskiej i Karaibów (LAC). Stworzono sieć UE-LAC, promującą wymianę doświadczeń, prowadzenie analiz porównawczych i opracowywanie planów działania. Zarówno World Cities, jak i URBELAC są namacalnym efektem wsparcia Parlamentu Europejskiego dla międzynarodowych wysiłków dyplomatycznych na poziomie miast.

Medellin, Kolumbia

Udajpur, Indie

Zhengzhou, Chiny

Montreal, Kanada

„ Coraz pilniejsza staje się konieczność wspólnego opracowania modelu urbanizacji, który byłby zrównoważony, chroniłby przyrodę i zasoby naturalne oraz zmniejszał emisje, które zanieczyszczają nasze miasta, szkodzą zdrowiu naszych dzieci i przyczyniają się do globalnego ocieplenia. „

Oporając się na doświadczeniach projektu World Cities, miasta stosują podejście wielopodmiotowe, wykorzystując wiedzę i doświadczenie władz publicznych, przedsiębiorstw, społeczności badawczej i społeczeństwa obywatelskiego. Unijny program URBACT na rzecz tworzenia sieci miejskich jest wykorzystywany jako kluczowe źródło wiedzy i doświadczeń w celu wspierania planowania działań na poziomie lokalnym.

Program międzynarodowej współpracy miast umożliwił powstanie wspólnych projektów pilotażowych, a władze publiczne, agencje badawcze i przedsiębiorstwa po obu stronach podpisały protokoły ustaleń zapewniające długoterminową przyszłość tych inicjatyw.

Przykłady skutecznego współdziałania

Przykładem współpracy w ramach programu międzynarodowej współpracy miast jest para tworzona przez Parmę (Włochy) i Fredericton (Kanada). Kanadyjski Departament ds. Dziedzic-

stwa Kulturowego i Planowania Przestrzennego, Wzrostu Gospodarczego i Usług dla Ludności współpracuje z Biurem ds. Równości Szans i Biurem ds. Projektów Europejskich w Parmie. Dążąc do wzmocnienia lokalnej demokracji, obie strony pracują nad określeniem barier utrudniających udział grup marginalizowanych w życiu politycznym oraz ich przyczyn, a także nad możliwymi politykami i mechanizmami eliminacji tych przeszkód i tworzenia bardziej integracyjnego środowiska miejskiego.

Włoskie miasto Bolonia współpracuje z Austin (Stany Zjednoczone) w różnych kwestiach, począwszy od rozwoju zdrowszego lokalnego systemu żywnościowego i poprawy efektywności wykorzystania zasobów, a skończywszy na zwiększeniu odporności na zmiany klimatu. Ważne miejsce na liście priorytetów zajmują zagadnienia związane z zarządzaniem miastem, i tak na przykład urzędnicy z Austin doszli do wniosku, że tamtejsze Biuro Zrównoważonego Rozwoju i Biuro Rozwoju Gospodarczego muszą poprawić koordynację.

Rotterdam (Holandia) współpracuje z Surat (Indie). Miasta skupiają się na rozwiązywaniu problemów dotyczących gospodarki wodnej, takich jak zapewnienie wysokiej jakości wody pitnej, ograniczenie zanieczyszczenia wody przez ścieki przemysłowe, ochrona przeciwpowodziowa oraz skuteczne oczyszczanie ścieków. Surat korzysta z bogatej wiedzy Rotterdamu i jego doświadczenia w dziedzinie gospodarki wodnej. Dla Rotterdamu z kolei Surat jest metropolią, które zajmuje się problemami o znacznie większej skali, co już zainspirowało holenderskie miasto do odmiennego spojrzenia na stojące przed nim wyzwania. ■

WIĘCEJ INFORMACJI

<http://europa.eu/!Pr79bv>

<http://www.iuc.eu/>

<http://world-cities.eu/>

Christian Specht, zastępca prezydenta miasta Mannheim

Mannheim partnerem Chongqing

Jaką wartość dodaną wniosło uczestnictwo miasta Mannheim w programie międzynarodowej współpracy miast? Jakie są jego główne korzyści?

Skuteczna współpraca, obejmująca wzajemne wizyty, pozwoliła na poczynienie znacznych postępów w naszym partnerstwie z miastem Chongqing. Nie osiągnęlibyśmy tego bez ciągłego wsparcia ze strony zespołu międzynarodowej współpracy miast i Komisji Europejskiej oraz wspólnych działań z Krajową Komisją Rozwoju i Reform Chińskiej Republiki Ludowej. Ponadto dzięki programowi nasza współpraca z Chinami wzbudziła wielkie zainteresowanie, co podchwyciły media, zwracając uwagę świata na Mannheim. Wstępne rezultaty wspólnych prac to planowane uruchomienie bezpośredniego połączenia kolejowego pomiędzy Mannheim i Chongqing w październiku 2018 roku, a także zorganizowanie międzynarodowej konferencji wysokiego szczebla we współpracy z niemieckim dziennikiem ekonomicznym Handelsblatt w 2019 r. To główne osiągnięcia partnerstwa po zaledwie 16 miesiącach wdrażania projektu.

Jakie jest miejsce miasta we współpracy międzynarodowej? Czy wierzy Pan w ideę „dyplomacji miast”?

Miasta spełniają główną rolę przy wdrażaniu nowych rozwiązań i, tym samym, poprawianiu jakości życia swoich mieszkańców. Wymiana międzynarodowa pomiędzy tak kluczowymi stronami pozwala na opracowywanie innowacyjnych pomysłów i dzielenie się wiedzą. Kiedy miasta angażują się w strategię międzynarodowe, podejmowane działania są zazwyczaj bardziej praktyczne, pragmatyczne i zorientowane na rozwiązania. Zmniejsza się też ryzyko, że którakolwiek ze stron kieruje się wyłącznie interesem politycznym. Szczególnie w czasach, gdy rosną nastroje antyeuropejskie i tendencje nacjonalistyczne, liderzy miast i regionów mogliby odegrać kluczową rolę w budowaniu mostów i zwalczaniu niezadowolenia. Według mnie dyplomacja miast powinna zatem stać się integralną częścią polityki zewnętrznej Unii Europejskiej, również w kontekście realizacji celów zrównoważonego rozwoju przyjętych przez Organizację Narodów Zjednoczonych.

Co doradziłby Pan prezydentowi europejskiego miasta, które ma zamiar po raz pierwszy dołączyć do programu międzynarodowej współpracy miast?

Program międzynarodowej współpracy miast zakłada szybkie wdrożenie, więc w tym celu oferuje stałe wsparcie techniczne, doradztwo i wsparcie finansowe. Co więcej, w przypadku Mannheim, odkryliśmy, że wsparcie na tak wysokim szczeblu, jakim jest współpraca z Komisją Europejską i chińską Krajową Komisją Rozwoju i Reform, oznacza, że mieliśmy bezpośredni dostęp do głównych decydentów i czołowych przedstawicieli biznesu, z którymi znacznie trudniej jest się skontaktować, gdy działa się samemu. Zatem polecam udział w programie międzynarodowej współpracy miast każdemu miastu, które planuje mocniej zaangażować się w globalną gospodarkę, stawiając na intensywniejszą współpracę międzynarodową, i które chce osiągnąć szybkie oraz mierzalne rezultaty. Radzę też, aby na samym początku procesu zaangażować do współpracy lokalnych przedsiębiorców i partnerów badawczych, jako że większość działań i celów w ramach naszego projektu powstała na bazie spotkań z lokalnymi przedsiębiorstwami i chińskimi partnerami, dzięki czemu udało nam się połączyć cele i interesy wszystkich stron.

Litwa: w poszukiwaniu inteligentniejszego sposobu na pobudzenie wzrostu gospodarczego

Od wstąpienia do UE w 2004 r. Litwa wprowadziła istotne usprawnienia w sektorze handlowym i biznesowym, aby spełnić wymagające normy unijne. Mimo że środki UE pomogły pobudzić wzrost i stworzyć miejsca pracy, ten kraj transformacji gospodarczej musi teraz skupić się na biznesie i edukacji, żeby poprawić swoją konkurencyjność w kraju i na świecie.

Litwa, zajmująca obszar 65 300 kilometrów kwadratowych i zamieszkiwana przez niemal 3 miliony osób, jest największym i najbardziej wysuniętym na południe krajem bałtyckim. Położona w Europie Wschodniej, na wybrzeżu Morza Bałtyckiego, graniczy od północy z Łotwą, od południowego wschodu z Białorusią, od południa z Polską, a od południowego zachodu z Rosją (obwodem kaliningradzkim).

Po całym kraju rozproszonych jest wiele małych jezior, na nizinach występuje żyzna gleba. Wśród bogactw naturalnych znajdują się grunty orne, złoża torfu i bursztynu. Od czasu wstąpienia do UE Litwa znacznie zwiększyła eksport na rynki UE – w 2017 r. dla produktów pochodzenia litewskiego wzrósł on do poziomu 70 %. Mimo to rząd realizuje specjalną kampanię promocyjną, która pomoże przyciągnąć do kraju zagranicznych inwestorów i mocniej rozwijać rynki eksportowe.

W 2017 r. produkt krajowy brutto (PKB) wzrósł o 3,9 %, a dla 2018 r. prognozuje się wzrost na poziomie 3,2 %. Dzięki swojemu korzystnemu położeniu geograficznemu Litwa korzysta z wysoce rozwiniętej infrastruktury transportowej, nowoczesnego portu, dobrze prosperującej sieci IT oraz dobrze wykształconej, ale taniej siły roboczej.

Dobrze rozwinięta gospodarka kraju oparta na prywatnych przedsiębiorstwach jest zorientowana na sektor produkcji i usług, w tym przemysł spożywczy, petrochemiczny i chemiczny, technologię informacyjną, usługi finansowe, transport, przemysł budowlany, biotechnologie, badania i rozwój oraz turystykę.

Wzrost dzięki doświadczeniu

Przy stopie bezrobocia wynoszącej 7 % w 2017 roku oraz sile roboczej liczącej 1,467 milionów pracowników, warunki na rynku pracy stale się poprawiają. Społeczeństwo kraju należy do najlepiej wykształconych na kontynencie – według danych Eurostatu odsetek absolwentów w grupie wiekowej od 30 do 34 lat jest najwyższy. Bardzo popularne są studia przez internet, a wszyscy młodzi profesjonaliści mówią po angielsku.

Infrastruktura, przyjazne nastawienie do biznesu, rosnąca liczba utalentowanych pracowników oraz jedne z najniższych wynagrodzeń w Europie są bardzo atrakcyjne, szczególnie dla inwestorów zagranicznych. Litwa musi jednak skupić się na rozwijaniu przedsiębiorczości w taki sposób, żeby firmy stały się bardziej dynamiczne i konkurencyjne, oraz przystosować system edukacji i szkoleń do potrzeb rynku pracy.

W 2016 r. najważniejszymi sektorami litewskiej gospodarki były: handel hurtowy i detaliczny, transport, zakwaterowanie i usługi gastronomiczne (32,2 %), przemysł (22,1 %), a także działania związane z administracją publiczną, obronnością, edukacją, zdrowiem i pracą socjalną (14,5 %).

Główne towary eksportowe kraju to rafinowana ropa naftowa, nawozy, pszenica, maszyny i urządzenia, chemikalia, tworzywa sztuczne, wyroby włókiennicze i produkty spożywcze. W kraju działa duży sektor przemysłowy, w porównaniu do średniej UE, oparty głównie na przemysłach niskich i średnich technologii.

Dobrze prosperujący sektor ICT już przyciągnął największe przedsiębiorstwa technologiczne z krajów bałtyckich, zajmujące się technologiami laserowymi, biotechnologią, nanotechnologią i materiałoznawstwem, co wpływa na rozwój gospodarki.

Historycznie rolnictwo odgrywało ważną rolę społeczną i ekonomiczną na Litwie jako drugi największy sektor litewskiej gospodarki. Grunty rolne stanowią obecnie 60 % całej powierzchni kraju, a lasy 32%. 42% ludności mieszka na obszarach wiejskich.

Po przystąpieniu Litwy do EU w 2004 r. rolnictwo przeszło radykalne reformy w celu spełnienia bardzo surowych norm unijnych dotyczących bezpieczeństwa żywności. W 2016 roku produkty rolne i spożywcze, takie jak np. zboża, ziemniaki, buraki cukrowe, len, warzywa, wołowina, mleko, jajka, wieprzowina, sery i ryby, stanowiły 19,4% towarów eksportowych Litwy. Rozwija się także rolnictwo ekologiczne – na Litwie znajduje się obecnie największy obszar wśród krajów bałtyckich, na którym prowadzi się taką działalność. ➤

WPŁYW INWESTYCJI W RAMACH POLITYKI SPÓJNOŚCI NA LITWIE

SZYBKA KONWERCENCJA DO ŚREDNIEJ EU: w latach 2004-2016 Litwa przyspieszyła konwergencję o 25 punktów procentowych z ok. **50%** średniej UE dla PKB na mieszkańca w 2004 r. do **75%** w 2016 r. Te liczby pokazują, że kraj osiągnął próg dzielący regiony słabiej rozwinięte od regionów w okresie przejściowym. Bez wkładu UE PKB na mieszkańca byłoby niższe o prawie 4 punkty procentowe.

ZMNIEJSZENIE NEGATYWNEGO WPŁYWU KRYZYSU FINANSOWEGO I GOSPODARCZEGO: Fundusze unijne nie tylko przyczyniły się do wzrostu PKB i zatrudnienia, pomogły też zmniejszyć negatywny wpływ niedawnego kryzysu gospodarczego. W tym okresie dzięki wsparciu UE udało się utrzymać inwestycje publiczne na rozsądnym poziomie (w latach 2010-2012 fundusze unijne stanowiły prawie **80% łącznych publicznych wydatków na inwestycje** na Litwie).

WIĘCEJ LEPSZYCH MIEJSC PRACY: w 2015 r. stopa zatrudnienia wśród osób w wieku 15-64 lat wzrosła o ok. 1,4 punkty procentowe, a stopa bezrobocia była niższa średnio o 2,3 punkty procentowe. Ponadto **61% nowo powstałych miejsc pracy** jest wysokiej lub bardzo wysokiej jakości (tzn. wymaga posiadania wyższych kwalifikacji i tworzy większą wartość dodaną). Dodatkowo prawie połowa (47%) nowych miejsc pracy to stałe miejsca pracy.

ZNACZNIE UŁATWIWIONY DOSTĘP DO FINANSOWANIA DLA MŚP: Fundusze unijne odegrały kluczową rolę w zapewnianiu pomocy MŚP w obliczu zapaści kredytowej podczas kryzysu gospodarczego, pomagając wielu firmom utrzymać się na rynku. Około 60% pożyczek zostało przeznaczonych na kapitał obrotowy, ratując wiele firm przed upadłością. Dofinansowanie UE trafiło również do inwestycji w nowe technologie oraz do projektów zajmujących się usprawnianiem procesów produkcyjnych. W okresie programowania 2007-2013 **11 000 MŚP** otrzymało dostęp do finansowania inwestycji, a **2400 przedsiębiorstw prywatnych** wykorzystało fundusze unijne na innowacje.

LEPSZE NORMY ŚRODOWISKOWE: zamknięto wiele składowisk odpadów, które nie spełniały norm UE, a liczba odpadów poddawanych recyklingowi wzrosła o ponad 10 punktów procentowych. W latach 2011-2015, w wyniku budowy infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej, odsetek osób nie podłączonych do sieci kanalizacyjnej spadł o **24%**, a odsetek osób nie podłączonych do sieci wodociągowej zmniejszył się o **15%**.

REALIZACJA CELÓW W ZAKRESIE ZMIAN KLIMATU, ZWŁASZCZA W DZIEDZINIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ: Fundusze unijne są głównym źródłem finansowania działań związanych z efektywnością energetyczną w budynkach wielorodzinnych. Do końca 2015 r. wyremontowano 4,4% budynków powstałych przed 1993 rokiem. Do końca 2014 r., dzięki wdrożeniu działań związanych z efektywnością energetyczną, w 5,4% budynków publicznych **ogólne roczne zużycie energii spadło o prawie 3%**.

DOSTĘP DO BARDZO SZYBKIEGO INTERNETU SZEROKOPASMOWEGO: Dzięki funduszom unijnym na Litwie powstała infrastruktura sieci szerokopasmowej. W 2012 r. **internet szerokopasmowy był dostępny na 97%** terytorium kraju, a 35% wszystkich e-usług powstało dzięki funduszom unijnym.

INNOWACYJNE ROZWIĄZANIE NAPĘDZA POTENCJAŁ WISAGINII

Wisaginia to miasto, które nadal ma wiele do zaoferowania, mimo zamknięcia Ignalińskiej Elektrowni Jądrowej, niegdyś głównego pracodawcy. Dla gospodarki miasta kluczowa jest transformacja z typowego miasta zdominowanego przez jeden sektor przemysłu do nowoczesnego centrum regionalnego ze sprzyjającymi warunkami dla rozwoju przedsiębiorczości.

W ramach tego procesu powstaje nowy park przemysłowy, w którym będą opracowywane innowacyjne rozwiązania technologiczne i produkcyjne. Projekt „Smart Park Visaginas” zakłada zaadaptowanie starej bazy wojskowej na miejsce dla innowacyjnego przemysłu.

Obecnie trwają prace porządkujące teren, usuwa się też opuszczone budynki i zniszczoną infrastrukturę lub nadaje się im nową funkcję. Odnowiona powierzchnia zostanie udostępniona małym i średnim przedsiębiorstwom oraz organizacjom wdrażającym projekty zajmujące się badaniami i rozwojem eksperymentalnym. „Smart Park Visaginas” chce również przyciągać duże inwestycje.

Na przykład europejski lider produkcji urządzeń medycznych wspomagających oddychanie zainwestował 10 mln EUR w budowę swojego drugiego zakładu produkcyjnego na Litwie. Na pierwszym etapie inwestycji firma zamierza zatrudnić ok. 200 inżynierów, specjalistów ds. produkcji oraz badań i rozwoju.

Oddział firmy w Wisaginie, który już nawiązał kontakty w mieście, planuje zwiększyć liczbę pracowników do 1000 w ciągu kolejnych 10 lat. Od 2016 roku firma oferuje praktyki dla uczniów mechatroniki z lokalnej szkoły zawodowej.

Na realizację projektu przeznaczono ponad 2,9 mln EUR, z czego prawie 1,3 mln EUR pochodzi ze środków UE.

INTELIWENTNE SPECJALIZACJE NA UNIWERSYTECIE KŁAJPEDZKIM

Projekt „Stworzenie centrum badań środowiska morskiego oraz odnowienie infrastruktury badawczej (JURA), Etap II” zrealizowano w kampusie Uniwersytetu Kłajpedzkiego. Nowy budynek laboratorium, wyposażony w sprzęt do badań i rozwoju, jest miejscem ogólnych i technologicznych prac badawczo-rozwojowych oraz ośrodkiem tworzenia innowacyjnej infrastruktury. Prowadzi to do odnowienia i modernizacji infrastruktury badawczo-rozwojowej w sektorze inteligentnych specjalizacji.

Najnowocześniejsza infrastruktura badawczo-rozwojowa została zaprojektowana w taki sposób, aby pomagać naukowcom w badaniach naukowych, komercjalizacji badań i rozwoju, badaniach środowiska morskiego i badaniach technologicznych. Umożliwia prowadzenie eksperymentalnych (technologicznych) prac rozwojowych w dziedzinie biomedycyny, nauk fizycznych i inżynierii, dzięki czemu nowo wyposażone laboratoria są dobrze wykorzystywane.

Rezultaty projektu obejmują stworzenie 80 miejsc pracy w ramach nowej infrastruktury badawczo-rozwojowej oraz otwarcie czterech laboratoriów naukowych, z czego trzy są w pełni wyposażone. Dzięki projektowi zintensyfikowano działania badawcze, co doprowadziło do zawarcia nowych umów w dziedzinie nauki i badań z innymi podmiotami gospodarczymi, np. instytucjami badawczymi i przedsiębiorstwami. Pozwoliło to pobudzić procesy komercjalizacji badań i rozwoju.

Projekt został sfinansowany z funduszy strukturalnych UE i budżetu państwa.

ŁĄCZENIE UMIEJĘTNOŚCI W WILEŃSKIM WSPÓLNYM CENTRUM NAUK BIOLOGICZNYCH

W stolicy Litwy powstało nowoczesne centrum zajmujące się badaniami, studiami i rozwojem technologicznym w dziedzinie biotechnologii i medycyny molekularnej. Każdego roku centrum udostępnia infrastrukturę badawczą ponad 200 naukowcom, ponad 160 doktorantom, ok. 80 technikom i ok. 300 studentom studiów licencjackich lub magisterskich. Prowadzi również „bioinkubator” dla startupów zakładanych przez studentów i naukowców.

Centrum stało się przykładem kompleksowej współpracy nowego typu pomiędzy uczelniami a biznesem. Kwota projektu wyniosła 41 075 805 EUR, z czego 37 757 019 EUR pochodziło ze środków EFRR. Dzięki tej inwestycji powstał ośrodek mający na celu zainteresowanie większej liczby studentów nowo powstałą dziedziną biotechnologii i medycyny molekularnej oraz rozwijanie ich umiejętności praktycznych w ramach priorytetów inteligentnej specjalizacji.

W centrum pracują uznani naukowcy: profesor S. Klimašauskas otrzymał niedawno prestiżowy grant Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych dla naukowca o uznanym dorobku, a w 2016 r. profesor V. Šikšnys był nominowany do Nagrody Nobla w dziedzinie chemii.

WIĘCEJ INFORMACJI

www.gmc.vu.lt

SIEĆ SZEROKOPASMOWA DOCIERA DO OBSZARÓW WIEJSKICH

Podczas wdrażania projektów RAIN i RAIN-2 zbudowano sieć światłowodową na obszarze 9132 kilometrów. Dziś 98,7% ludności Litwy ma dostęp do usług szerokopasmowych. Dzięki realizacji projektów operatorzy sieci otrzymali możliwość świadczenia usług na rzecz odbiorców końcowych: szkół wiejskich, bibliotek i kafejek internetowych, samorządów lokalnych, mieszkańców wsi i przedsiębiorstw prowadzących działalność na obszarach wiejskich.

Sieć objęła łącznie około miliona mieszkańców obszarów wiejskich dzięki infrastrukturze projektu RAIN, zbudowanej na przestrzeni 20 lat. Całkowita kwota wydatków to 81 696 552 EUR, a wkład z EFRR wyniósł 72 857 822 EUR – środki zostały przyznane na projekt „Informatyczna sieć szerokopasmowa dla obszarów wiejskich RAIN”.

Dzięki nowej infrastrukturze odbiorcy uzyskali możliwość korzystania ze stałej, niezawodnej i bezpiecznej usługi, pozwalającej na dostęp, w zależności od potrzeb, nie tylko do materiałów tekstowych, ale również do materiałów dźwiękowych i obrazów. Sieć szerokopasmowa została zaprojektowana w taki sposób, by jej prędkość mogła być zwiększana bez ponoszenia znacznych kosztów.

Projekt RAIN-2 był jednym z pięciu laureatów konkursu European Broadband Awards 2015 organizowanego przez Komisję Europejską – panel międzynarodowych ekspertów uznał go za najlepszy projekt w kategorii „Wpływ społeczno-ekonomiczny i dostępność cenowa”.

WIĘCEJ INFORMACJI

www.placiajuostis.lt/en

SZANSA NA ŻŁOTY MEDAL OLIMPIJSKI W KŁAJPEDZIE

Nowoczesny basen w Kłajpedzie jest przykładem kolejnego znaczącego etapu w promowaniu miejskich działań na rzecz zdrowia i aktywności na świeżym powietrzu. Ambitna wizja miasta, jaką była budowa basenu o standardzie olimpijskim, narodziła się około dziesięciu lat temu. Od razu wsparli ją regionalni zawodowi sportowcy z uwagi na osiągnięcia litewskich pływaków w zawodach międzynarodowych.

Władze miasta postanowiły rozszerzyć zakres inwestycji i zbudować wielofunkcyjny obiekt nie tylko dla profesjonalistów, ale także dla mieszkańców tego „wysportowanego” miasta.

Basen, pierwszy tak nowoczesny obiekt w krajach bałtyckich, zbudowano z wykorzystaniem zaawansowanych rozwiązań technologicznych. Przy projektowaniu basenu wysoki priorytet nadano rozwiązaniom przyjaznym środowisku: energooszczędny budynek klasy A+ jest wyposażony w instalacje solarne, które produkują energię elektryczną dla całego obiektu, przy basenie działa też stacja ładowania samochodów elektrycznych.

Basen spełnia wymogi Światowej Federacji Pływackiej: ma 50 metrów długości, 10 torów pływackich, bloki startowe, system pomiaru czasu i podwyższone trybuny dla widzów.

Więcej niż tylko basen

Główną misją obiektu jest jednak oferowanie edukacji pozaformalnej oraz zajęć sportowych i rozrywki. Jednym z wykorzystanych rozwiązań technologicznych jest możliwość zmiany głębokości i temperatury wody, basen może być więc łatwo przystosowywany do lekcji pływania dla dzieci, zajęć sportowych dla kobiet ciężarnych, gimnastyki w wodzie, zajęć dla osób niepełnosprawnych lub osób starszych.

Inną atrakcją obiektu jest basen do nurkowania głęboki na dziewięć metrów, który będzie wykorzystywany jako centrum treningowe. Swoje umiejętności będą mogli w nim rozwijać członkowie Litewskiej Marynarki Wojennej, krajowi specjaliści od archeologii podwodnej, znani ze swoich badań na Morzu Bałtyckim, oraz nurkowie ratownicy.

Umowa na prace budowlane opiewała na kwotę 16,6 mln EUR, z czego 11,6 mln EUR pochodziło z funduszy strukturalnych UE na wdrożenie projektu; miasto Kłajpeda przeznaczyło 4 mln EUR, a 1 mln EUR pochodził z budżetu państwa. ■

Latać szybko i wysoko – razem

Vilius Šapoka, litewski minister finansów, mówi, w jaki sposób jego kraj wykorzystuje inwestycje unijne do zwiększania konkurencyjności i wydajności.

Litwa dobrze wykorzystuje unijne fundusze na lata 2014-2020. Jakie są najważniejsze aspekty tych funduszy oraz korzyści dla Litwinów?

Obecnie naszym głównym priorytetem jest zwiększenie krajowej konkurencyjności i wydajności. Inwestujemy więcej w badania i rozwój, innowacje, MŚP i technologie informatyczne. Unijne dotacje pozwoliły nam przyciągnąć 463,8 mln euro inwestycji prywatnych na wsparcie krajowych przedsiębiorstw.

Dzięki inwestycjom w infrastrukturę IT możemy pochwalić się jedną z najszybszych prędkości Internetu na świecie.

Moja wizja dla Litwy – znana już niekiedy jako „Li-tech-nia” – to stworzenie najbardziej przyjaznego otoczenia podatkowego dla inwestycji w zaawansowane technologie i ich rozwijania. Oznacza to dobrze płatne miejsca pracy i wiodącą rolę naszego kraju w dziedzinie technologii finansowych, laserów, energii odnawialnej, biotechnologii i rozwoju firm sektora FinTech.

Litwa bynajmniej nie jest zbyt mała, aby być tego rodzaju liderem – ważniejsze niż wielkość kraju są utalentowani ludzie, otwartość na nowe pomysły i jasna wizja. W tym kontekście przypominam sobie anegdotę o nadopiekuńczej matce, która chce, aby jej syn latał bezpiecznie – nisko i wolno. Tego nie chcą ani młody pilot, ani Litwa. Jeśli naprawdę chcesz latać, musisz latać szybko i wysoko!

Taką Litwę widzę w przyszłości – odważny kraj z inteligentnymi, wykształconymi ludźmi, lecący szybko i wysoko oraz dzielący się zdobyczami swojego sukcesu.

W jaki sposób polityka spójności dociera do realnej gospodarki Litwy, wzmacniając konkurencyjność przedsiębiorstw i tworzenie miejsc pracy?

W latach 2014-2020 przeznaczamy 1 mld euro na wspieranie przedsiębiorczości i rozwoju przedsiębiorstw, produktywności przedsiębiorstw, innowacji i badań, transnarodowości, eksportu i rozwoju przedsiębiorstw w regionach, zmniejszania zużycia energii w przemyśle

oraz konkurencyjności zasobów ludzkich. Pomagamy również przedsiębiorstwom inwestować w nowe technologie produkcyjne, innowacje procesowe i cyfryzację, w ramach przechodzenia do „Przemysłu 4.0”.

Pomimo znacznych nakładów EFRR na badania i innowacje, Litwa pozostaje w tyle, jeżeli chodzi o wzrost wydajności. Jakie działania podejmuje rząd w celu rozwiązania tego problemu?

Według danych pierwotnych za 2017 r. nominalna produkcja Litwy na jedną faktycznie przepracowaną godzinę rosła w najszybszym tempie (11%) spośród wszystkich państw członkowskich UE. W rankingu Banku Światowego „Doing Business 2018” zajmujemy 16. miejsce na 190 krajów. Nasza reforma z lat 2016-2017 poprawiła warunki prowadzenia działalności gospodarczej. Nowy system podatkowy, mający obowiązywać od 2019 r., będzie bardzo korzystny dla wzrostu gospodarczego i przyciągnięcia zagranicznych firm na Litwę. Do 2021 r.

» *Taką Litwę widzę w przyszłości – odważny kraj z inteligentnymi, wykształconymi ludźmi, lecący szybko i wysoko oraz dzielący się zdobyczami swojego sukcesu.* »

opodatkowanie siły roboczej na Litwie będzie najbardziej konkurencyjne wśród państw bałtyckich. Z myślą o rozwoju technologii finansowych stworzyliśmy atrakcyjne i elastyczne otoczenie regulacyjne.

Środki unijne są przydzielane do każdego etapu cyklu innowacyjnego. Wykorzystujemy je również do aktywizacji współpracy sektora publicznego z biznesem.

Innowacyjne podejście do europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych oznacza wykorzystanie funduszy odnawialnych i innych instrumentów inżynierii finansowej. Czy może nam Pan podać przykład łączenia różnych funduszy i form finansowania w celu rozwiązania konkretnego problemu?

Wciąż rozwijamy nasze instrumenty finansowe. Przeznaczaliśmy 224 mln euro ze środków UE na pomoc przedsiębiorstwom w dostępie do finansowania, zwłaszcza na inwestycje w kapitał zakładowy. Do środków mających na celu stworzenie lepszego otoczenia regulacyjnego należy pomoc państwowa dla inwestorów zagranicznych, system niebieskiej karty, inicjatywa „Wiza dla Start-upów” oraz najnowszy litewski kodeks pracy, który daje większą elastyczność zarówno przedsiębiorstwom, jak i pracownikom. Na potrzeby poprawy efektywności energetycznej budownictwa mieszkaniowego wyemitowaliśmy rządowe

papiery wartościowe (zielone obligacje) i rozdysponowaliśmy 500 mln euro pomocy UE w ramach instrumentów finansowych.

Litwa w imponującym tempie dogania średnie unijne wskaźniki PKB na mieszkańca, a jednocześnie dysproporcje między litewskimi regionami nie zmieniły się lub nawet wzrosły w porównaniu z sytuacją sprzed przystąpienia do UE. Co sądzi Pan na temat tego zjawiska? Jakie działania podejmuje rząd, aby odwrócić tę tendencję?

Opracowujemy regionalne strategie specjalizacji, oparte na analizie mocnych i słabych stron, aby przyciągnąć przedsiębiorstwa i ludzi do regionów. Środki unijne pomogły nam w stworzeniu dobrej jakości infrastruktury. Chcemy zachęcić gminy do jak najefektywniejszego korzystania z niej w celu tworzenia nowych miejsc pracy i przyciągania nowych inwestycji. Dlatego planujemy wprowadzenie nowego systemu zachęt finansowych dla gmin, jak również nowej metodologii planowania inwestycji.

W jaki sposób litewska administracja może przyczynić się do realizacji wspólnego celu, jakim jest uproszczenie polityki spójności dla władz i beneficjentów?

Po pierwsze, konieczne jest dokonanie przeglądu przepisów na szczeblu unijnym. Na poziomie krajowym weryfikujemy, upraszczamy i optymalizujemy procesy

administracyjne dla instytucji i beneficjentów. Stosujemy również zaawansowane rozwiązania informatyczne, które zmniejszają obciążenia administracyjne i upraszczają realizację projektów.

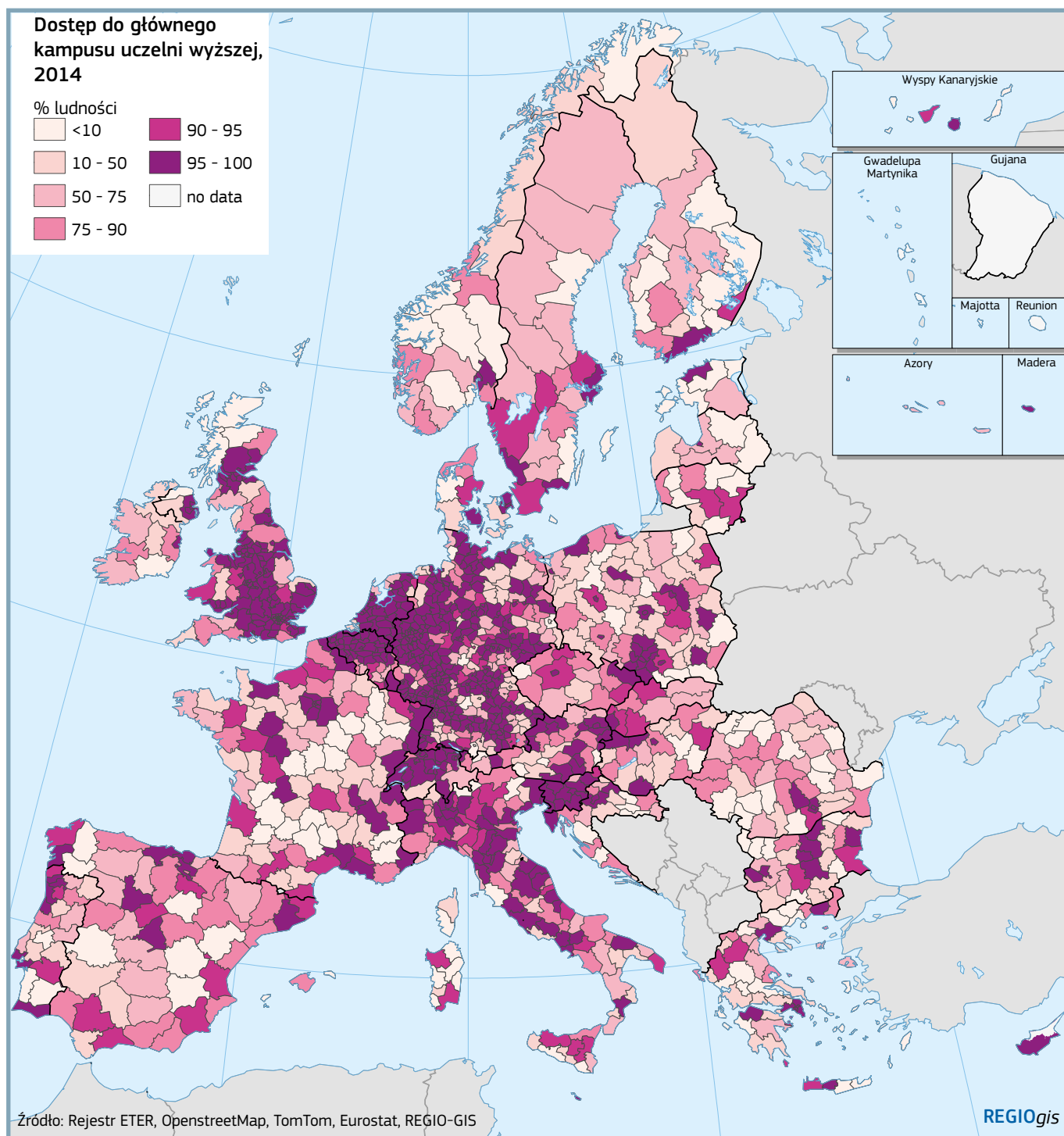
Patrząc na kolejny okres finansowania EFSI 2021-2027, jak postrzega Pan ewolucję priorytetów polityki spójności i mechanizmów realizacji na Litwie?

Musimy kontynuować inwestycje w kapitał ludzki – edukację i umiejętności, innowacje, badania i rozwój, zdrowie oraz współpracę między przedsiębiorstwami i sektorami badawczymi oraz w innych obszarach – w celu osiągnięcia wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu w naszym kraju i nadrobienia dystansu do unijnej średniej. Polityka spójności, z odpowiednio alokowanymi środkami i obowiązkiem współfinansowania odzwierciedlającym uwarunkowania gospodarcze poszczególnych krajów, ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia tych celów. Konieczne jest dalsze zwiększenie ukierunkowania na rezultaty, elastyczności i proporcjonalności polityki spójności oraz jej uproszczenie. ■

Dostęp do uniwersytetów różni się w zależności od regionu i terytorium

Wygodny dostęp do uczelni wyższych może być ważną zaletą dla rozwoju i atrakcyjności danego regionu. Uniwersytety zlokalizowane są na terytorium całej Europy. Biorąc pod uwagę kryterium maksymalnie 45-minutowej podróży samochodem, 82% ludności krajów UE i EFTA (Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu) mieszka w pobliżu głównej siedziby co najmniej jednego uniwersytetu.

Mimo to ponad 22% regionów NUTS-3, czyli 14% ludności, ma do nich stosunkowo słaby dostęp (mniej niż połowa ludności tych regionów).

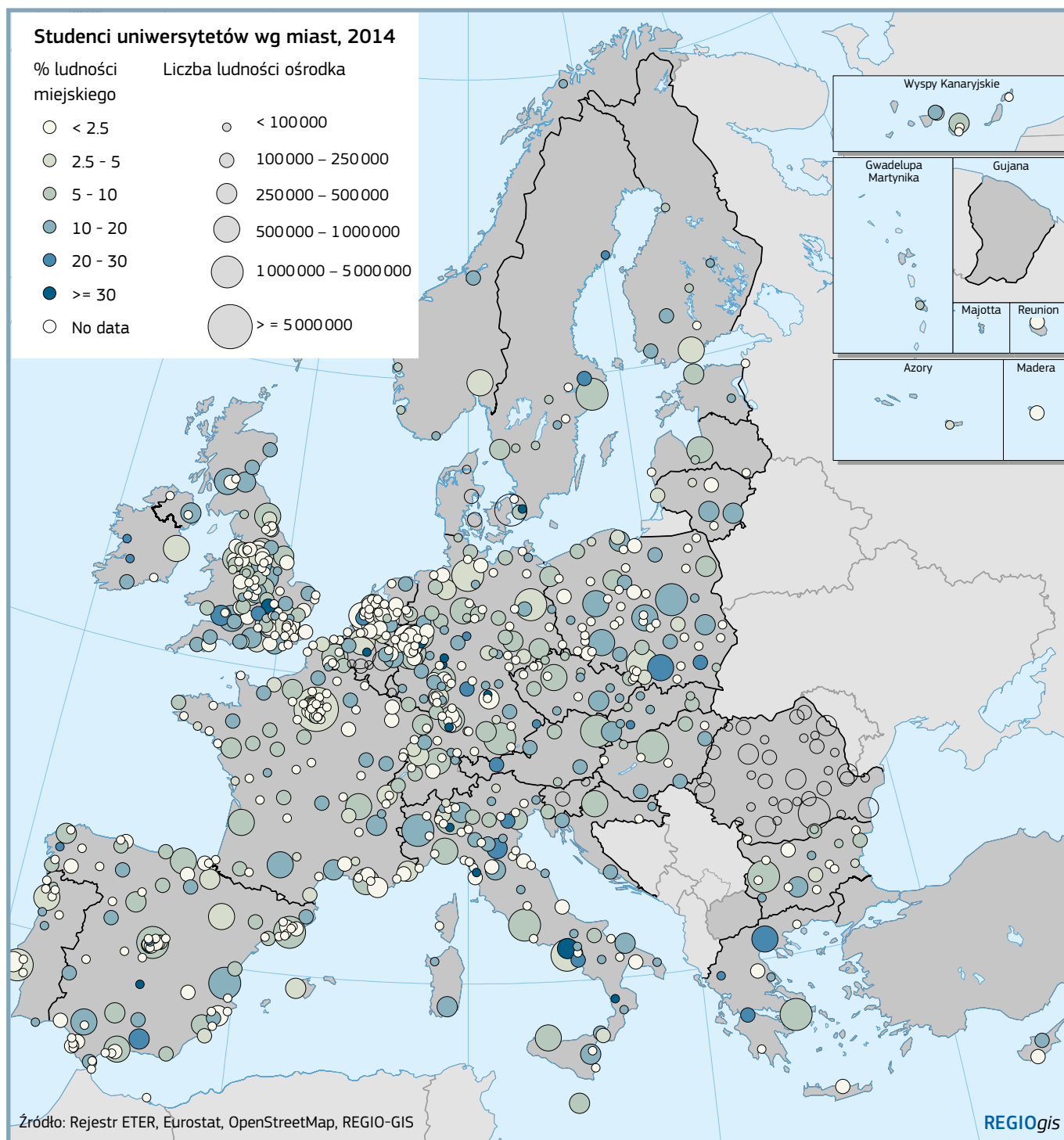
Studenci uniwersytetów wg miast, 2014

Uniwersytety mogą również odgrywać ważną rolę w społecznych i gospodarczych działaniach prowadzonych przez miasta. Przeciętnie studenci uniwersytetów stanowią ponad 6% ludności danego miasta. Wyższe liczby notuje się zwłaszcza w miastach o średniej wielkości (pomiędzy 250 000 a milionem mieszkańców). W 38 miastach liczba studentów uniwersytetów podzielona przez liczbę ludności daje wynik przekraczający 20%. W wielu z tych miast, np. w Bolonii (IT), Oksfordzie (UK), Krakowie (PL) i Leuven (BE), znajdują się uniwersytety, które zostały założone wiele wieków temu.

Analiza zawiera dane z rejestru europejskiego szkolnictwa wyższego (ETER), przy rozmieszczeniu ludności w siatce kilometrowej o boku 1 km² i szacunkowymi czasami przejazdu kompletną siecią drogową.

WIĘCEJ INFORMACJI

ETER: <https://www.eter-project.com>

UCHWYCONE OBIEKTYWEM – NADRENIA-PALATYNAT

Dzięki środkom z EFRR na lata 2014-2020 kraj związkowy Nadrenia-Palatynat udziela wsparcia projektom, przydzielając finansowanie na badania i rozwój, pomagając MŚP, wprowadzając działania na rzecz ochrony klimatu oraz promując współpracę transgraniczną. EFRR jest istotnym filarem polityki Nadrenii-Palatynatu, której celem jest promocja gospodarki regionalnej, w tym innowacyjności, poprzez umożliwianie przedsiębiorstwom, gminom, placówkom badawczym i obywatelom czerpania korzyści z europejskiej polityki spójności.

04

01

05

02

06

03

07

01 Firma Dr. Boy opracowała modułowe narzędzie indeksowania, umożliwiające uniwersalną produkcję elementów formowanych wtryskowo i wydrążonych brył.

02 W powiecie Eifel Bitburg-Prüm oznaczono 14 szlaków turystycznych na obszarze ponad 220 kilometrów skalistych krajobrazów, gęstych lasów i kwiecistych łąk.

03 Firma EWM opracowała skuteczne rozwiązania dla spawania zgodnego z koncepcją Przemysł 4.0, dzięki czemu powstały nowe miejsca pracy i wzrosła sprzedaż.

04 Firma Fischer opracowała system zmniejszania zużycia energii i świeżej wody oraz wykorzystywania wytworzonego ciepła do ogrzewania obwodów, dzięki czemu oszczędza ponad 80 ton CO₂ rocznie.

05 Gründungsbüros zainicjowało powstanie wspólnych biur ds. finansowania dla uniwersytetów w Kaiserslautern, Koblenz, Landau, Moguncji i Trewirze.

06 Nowy aparat do radioterapii, stworzony przez firmę iRT Systems GmbH, kontroluje podawanie przepisanej pacjentowi dawki promieniowania w czasie rzeczywistym podczas terapii.

07 Firma Schreinerei Gerlach stworzyła sterowane numerycznie centrum obróbcze, żeby podnieść konkurencyjność i stworzyć stałe miejsca pracy.

08 Firma SD Blechtechnologie zainwestowała w swój zakład produkcyjny i zwiększyła efektywność energetyczną, oszczędzając co najmniej 40 ton CO₂ rocznie.

09 W ramach projektu Wanderwunder Moselsteig Weinbergspfad zbudowano trasę o długości 365 kilometrów wzdłuż Mozeli, z Perl do Koblenz, łączącą obiekty kulturalne z obszarami wiejskimi.

10 Dzięki współpracy transgranicznej akademia Robotix łączy nauczanie z badaniami nad robotyką, tworząc stały klaster zajmujący się robotyką przemysłową.

11 Partnerzy projektu SESAM z Lotaryngii, Saary, Luksemburga, Nadrenii-Palatynatu i Belgii stwarzają możliwości nabywania kluczowych kompetencji na transgranicznym rynku pracy.

12 W ramach projektu SeRaMCO przeprowadzane są analizy chemiczne kruszyw poddawanych recyklingowi w produkcji mocnego, trwałego i stabilnego betonu.

09

10

11

12

WIĘCEJ INFORMACJI

EFRR Nadrenia-Palatynat: www.efre.rlp.de

Interreg: <https://mwvlw.rlp.de/de/themen/wirtschafts-und-innovationspolitik/interreg/>

PUNKT DANYCH

Podsumowanie wykorzystania środków z EFRR i FS w latach 2007-2013

Pod koniec lata 2018 roku Komisja opublikowała aktualne dane dotyczące wykorzystania środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Funduszu Spójności (FS) w latach 2007-2013.

Pomimo wyzwań, z jakimi Unia Europejska mierzyła się w okresie programowania 2007-2013, na koniec lata 2018 r. wykorzystano 97,7% alokowanych środków z EFRR i FS, a proces zamknięcia nabrał właściwego tempa.

Na początku obowiązywania wieloletnich ram finansowych na lata 2007-2013 państwom członkowskim (PC) udostępniono 270,9 mld EUR ze środków EFRR i FS na dofinansowanie projektów o wysokiej wartości dodanej, zajmujących się zmniejszaniem różnic pomiędzy regionami UE. Ta znaczna kwota została przekazana na realizację dwóch priorytetowych celów: konwergencja oraz konkurencyjność regionalna i zatrudnienie. Wyznaczono też trzeci cel w celu zwiększenia współpracy transgranicznej (WT) pomiędzy państwami członkowskimi.

Jakie kwoty zostały wypłacone a jakie przepadły?

W pierwszych trzech latach cyklu budżetowego wypłacono zaliczki w wysokości 23,9 mld EUR, żeby zapewnić programom możliwość wystartowania bez opóźnień w wypłacie środków. Co więcej na podstawie wniosków otrzymanych pomiędzy 1 stycznia 2017 r. a 31 marca 2017 r. (2018 r. dla nowego państwa członkowskiego: Chorwacji) Komisja zrefundowała 231 mld EUR, ustalając próg 95% (dla wszystkich państw członkowskich oprócz Grecji), zostawiając pozostałe 5% do wypłaty w chwili zamknięcia projektu.

Taki zapas zabezpiecza interesy podatników UE, zapewniając należyte odzyskanie wszelkich kwot nieprawidłowo wypłaconych państwom członkowskim. Z tego 5-procentowego zapasu (lub

większego, jeśli państwo członkowskie nie wniosło o refundację w maksymalnej wartości progu) na koniec lata 2018 r. 19 PC+programom WT wypłacono kwotę 6,1 mld EUR, a w przypadku 14 PC+ programów WT umorzono (stracono) 2,6 mld EUR w odniesieniu do programów, które już zostały zamknięte lub były w fazie zamknięcia.

Strata spowodowana była brakiem wniosku państwa członkowskiego o wypłatę pozostałych 5% we wniosku o płatność końcową lub wynikała z nieprawidłowości wykrytych przez audytorów Komisji. W przypadkach, w których 5-procentowy zapas nie pokrył nieprawidłowo wypłaconych kwot, odzyskano dodatkowe 12,3 mln EUR na koniec lata w odniesieniu do dwóch PC+programów WT.

Wykorzystanie środków z ERFF i FS wg rodzaju transakcji

W mln EUR	FS	EFRR	Łączna kwota
Płatności wstępne	70 075,0	200 822,2	270 897,2
Zaliczki	7 478,9	16 413,4	23 892,3
Płatności okresowe	58 730,0	172 221,9	230 951,9
Płatności końcowe	2 204,6	3 926,4	6 131,0
Umorzenia (n+2/n+3)	209,7	809,0	1 018,6
Umorzenia przy zamknięciu	790,1	1 786,7	2 576,9
Środki odzyskane przy zamknięciu (31/08/2018)	-	12,3	12,3
Nierozliczone środki (31/08/2018)	661,6	5 664,8	6 326,4

Biorąc pod uwagę oczekiwaną skalę inwestycji oraz kładąc nacisk na osiąganie skutecznych rezultatów, Komisja wprowadziła dyscyplinę finansową oraz motywującą, szybszą realizację budżetu dzięki zasadzie automatycznego umorzenia zobowiązań „n+2/n+3”. Zgodnie z tą zasadą termin pokrycia wnioskami o płatność zobowiązania zaciągniętego na rok „n” wyznaczono na 31 grudnia drugiego roku okresu programowania. Nie dotyczy to państw członkowskich, których PKB w latach 2001-2003 było na poziomie poniżej 85% średniej krajów UE-25 – w tym przypadku termin wyznaczono na 31 grudnia trzeciego roku okresu programowania.

W celu przeciwdziałania efektem kryzysu finansowego, Komisja zezwoliła na odstępianie od tej zasady dla zobowiązań na rok 2007 r., rozkładając je na sześć części i dodając jedną

szóstą zobowiązania budżetowego na 2007 rok do każdego zobowiązania budżetowego w latach 2008-2013. Wykazano się również dalszą elastycznością, wypłacając dopłatę uzupełniającą w wysokości 10% zwróconych kwot państwu członkowskiemu, które zostało najbardziej dotknięte kryzysem finansowym. Pozwoliło to na stopniowe wdrażanie projektów pomiędzy wieloletnimi okresami finansowymi oraz wprowadzanie zmian w programach w celu adaptacji do nowych wyzwań bez wpływu dla celów polityki. Mimo to 12 PC+programów WT straciło 1 mld EUR zgodnie z zasadą automatycznego umorzenia zobowiązań „n+2/n+3”.

Poniżej przedstawiono dane globalne według PC i rodzaju transakcji, a pełne dane są dostępne na otwartej platformie danych EFSI. <http://europa.eu/!Pv48jv>

Wykorzystanie środków z ERFF i FS wg rodzaju transakcji i państw członkowskich

Płatności wstępne (w mln EUR)

Źródło: Europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne – Dane

Czy istnieją kwestie, które chciałoby Państwo omówić w przyszłych edycjach PUNKTU DANYCH Panoramy?

Czy istnieje zbiór danych, który chciałoby Państwo umieścić w otwartej platformie danych EFSI?

Jeśli tak, prosimy o kontakt na adres: REGIO-A3-BUDGET-TEAM@ec.europa.eu

Współpraca międzyregionalna działa!

Na początku 2018 r. Interreg Europe postanowił przyjrzeć się zmianom politycznym i efektom projektów współpracy międzyregionalnej. Opublikowane niedawno sprawozdanie mówi o licznych korzyściach.

Współpraca z partnerami jest korzystna – tym bardziej, gdy dzielą się oni możliwymi rozwiązaniami i dobrymi praktykami. Rozwiązania sprawdzone w jednej części Europy mogą przyspieszyć zmiany w innych regionach uczestniczących w projektach współpracy międzyregionalnej.

Interreg Europe to ogólnoeuropejski program współpracy międzyregionalnej, współfinansowany przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego. W projektach Interreg Europe publiczne i prywatne organizacje non-profit z całej Europy pracują wspólnie nad politykami rozwoju regionalnego.

Ich współpraca ma charakter „miękkiej”. Dzielą się doświadczeniami i dobrymi praktykami z partnerami projektu i zainteresowanymi stronami działającymi w obszarze istotnym dla danej polityki, wspólnie poszukując rozwiązań dla regionalnych problemów.

Biorąc pod uwagę czas potrzebny na zmaterializowanie się wyników tych działań, dowody opisane w sprawozdaniu pochodzą z poprzedniego programu, INTERREG IVC, który dofinansowywał projekty współpracy międzyregionalnej w latach 2008-2014.

Badanie ankietowe przeprowadzone wśród partnerów i wywiady z wybraną grupą dostarczyły dowodów na miękką współpracę, która doprowadziła do realnych zmian. Dwadzieścia historii przedstawionych w sprawozdaniu pokazuje, w jaki sposób wymiana inspiracji między projektami może owocować zmianami i ulepszeniami.

Przykłady korzystnej współpracy

Projekt **PROSESC** pomógł centrum inkubacji w hrabstwie Norfolk (Zjednoczone Królestwo) rozwinąć wizję innowacji, zastosować niemieckie dobre praktyki w zakresie wspierania innowacji w łańcuchu dostaw oraz stać się regionalnym centrum innowacyjności.

Dzięki dobrym praktykom przeniesionym ze Zjednoczonego Królestwa, w ramach inicjatywy **FIN-EN** włoska instytucja finansowa z Lombardii opracowała nowy zestaw instrumentów finansowych oraz system informatyczny do ich stosowania, raportowania i monitorowania.

” Bez Hybrid Parks projekty tych ogrodów nie powstałyby. Na Malcie projektowanie terenów zielonych nie jest rozpowszechnione. Projekt Hybrid Parks był bodźcem do zdobycia specjalistycznej wiedzy. ”

Malcolm Borg, Heritage Enterprise, Hybrid Parks

EFEKTY WSPÓŁPRACY MIĘDZYREGIONALNEJ

W projekcie **MOG** Węgierska Centralna Transdunajska Agencja Innowacji Regionalnej opracowała program mobilności łączący ludzi, towary i usługi z obszarów wiejskich z okolicznymi miastami. Ta przeniesiona z Niemiec praktyka przyczynia się do zmniejszenia wyludnienia wsi i zanieczyszczenia środowiska w regionie.

Dzięki projektowi **VITOUR LANDSCAPE**, dobre praktyki z Włoch i Austrii pomogły Stowarzyszeniu Światowego Dziedzictwa Górnej Doliny Środkowego Renu w Niemczech w opracowaniu działań i inicjatyw na rzecz lepszej ochrony i zachowania dziedzictwa krajobrazowego. ■

„Dobre praktyki pomogły stworzyć markę, były jej katalizatorem; pokazały, że możemy wiele osiągnąć. Koledzy z Austrii wyjaśnili nam, jak to może działać. Bez tej wymiany nie zaszlibyśmy tak daleko. ”

Nico Melchior, Stowarzyszenie Światowego Dziedzictwa Górnej Doliny Środkowego Renu, VITOUR LANDSCAPE

WIĘCEJ INFORMACJI

<https://www.interregeurope.eu/projectresults>

DZIELENIE SIĘ DOBRZYMI PRAKTYKAMI... I SUKCESEM

- › W Rumunii klastry korzystają z nowego systemu wsparcia w celu poprawy zarządzania, opartego na dobrych praktykach stosowanych przez partnerów z Francji, Austrii i Węgier (CLUSTERIX);
- › Linz w Austrii zyskał nową przestrzeń do współpracy dla branży kulturalnej i kreatywnej, inspirowaną dobrymi praktykami z Finlandii (CREA.RE);
- › Oakenshaw w Zjednoczonym Królestwie wsparło budowę wiatraka, aby zapewnić społeczności dochód umożliwiający realizację innych energooszczędnych projektów, dzięki doświadczeniu duńskiego partnera (REENERGY);
- › Linköping w Szwecji stworzyło podejście do zieleni miejskiej i uczenia się na świeżym powietrzu, mające na celu zwiększenie spójności społecznej w swojej społeczności, z pomocą włoskiego partnera (Hybrid Parks).

PROJEKTY

PROJEKT ECOWAVE ZDOBYWA NAGRODĘ ENERGY GLOBE AWARD 2018 DLA GIBRALTARU

ŁĄCZNA WARTOŚĆ
INWESTYCJI
224 497 EUR

WKŁAD UE
67 349 EUR

W projekcie budowy elektrowni fal morskich idealnie wykorzystano nadmorskie położenie Skąły Gibraltarskiej, dzięki czemu elektrownia może teraz produkować i dostarczać energię elektryczną do lokalnej sieci tego brytyjskiego terytorium zamorskiego. Efektem wdrożenia projektu była nie tylko komercjalizacja technologii energii fal morskich na świecie, ale także stworzenie nowych możliwości zatrudnienia dla kilku lokalnych przemysłów.

Nagroda Energy Globe Award przyznawana jest projektom, które przyczyniają się do ochrony środowiska i zasobów lub promują odnawialne źródła energii i najlepsze zrównoważone praktyki. Dzięki dofinansowaniu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego projekt pilotażowy ECOWAVE udowodnił, że energia fal morskich jest wydajnym i ekonomicznym rozwiązaniem dla miejsc, które są zbyt małe, by pomieścić panele słoneczne i elektrownie wiatrowe.

Elektrownię ECOWAVE zbudowano na Skale Gibraltarskiej, w miejscu byłego pirsu przeladunkowego z czasów II wojny światowej. Stabilne „ramiona” mocują do pirsu pływak o unikalnym kształcie: gdy pływaki unoszą się i opadają wraz z ruchem fal, biodegradowalny płyn jest przesyłany do elektrowni na brzegu, gdzie zostaje zamieniony w ciśnienie cieczy. Ciśnienie wprawia w ruch generator, który wytwarza czystą energię, przesyłaną następnie do gibraltarskiej sieci.

Udana komercjalizacja

Kolejnym rezultatem tego pilotażowego projektu było skuteczne podłączenie elektrowni fal morskich do gibraltarskiej sieci bez przerw w dostawach energii elektrycznej ani awarii. Twórcy projektu ECOWAVE musieli pokonać wiele barier związanych z komercjalizacją przemysłu energii fal, mogą więc teraz dobrze wykorzystywać innowacyjną technologię i nadmorską lokalizację do prowadzenia elektrowni wytwarzającej energię odnawialną

po kosztach znacznie niższych niż przy wcześniejszych próbach wdrażania projektów związanych z energią fal.

Dzięki projektowi ECOWAVE udało się również zmniejszyć wpływ ekstremalnych warunków pogodowych na morzu. Większą część elektrowni zbudowano na lądzie, jest więc łatwiej się do niej dostać i ją utrzymywać. System może też reagować na dane z pływaków w czasie rzeczywistym: kiedy fale są za wysokie, system automatycznie podnosi pływalki powyżej poziomu wody i obniża je ponownie dopiero po przejściu sztormu.

Zielona energia

Wiele wysiłków włożono też w zapewnienie zgodności projektu ECOWAVE z regionalnymi wymogami dotyczącymi środowiska i turystyki. Elektrownia powstała na nieużywanym falochronie, zatem nie stanowi żadnego zagrożenia dla statków, jest mniej widoczna z brzegu i głównych plaż i nie zanieczyszcza okolicy hałasem.

System nie szkodzi organizmom morskim, gdyż utrzymuje się na powierzchni i jest połączony tylko z pirssem (konstrukcją wykonaną przez człowieka), a nie z dnem morskim. Ponadto biodegradowalny płyn hydrauliczny wykorzystywany w elektrowni jest bezpieczny dla środowiska.

Na modernizacji wcześniej zamkniętego pirsu zyskała też gibraltarska turystyka i handel, ponieważ pirs otwarto dla zwiedzających.

Firma Eco Wave Power zarejestrowała już 13 nowych patentów i pobiła rekord świata w naliczonych godzinach podłączenia do sieci. Teraz firma planuje budowę lądowej elektrowni fal o mocy 5 megawatów, która zapewni Gibraltarowi 15% energii elektrycznej. ■

WIĘCEJ INFORMACJI

<http://www.ecowavepower.com/>

PROJEKTY

„WZGÓRZE ENERGII” W HAMBURGU POSZERZA HORYZONTY

**ŁĄCZNA WARTOŚĆ
INWESTYCJI
9 140 000 EUR**

**WKŁAD UE
4 435 703 EUR**

Kiedys było tu wysypisko śmieci. Teraz przekształcono je w nowy punkt orientacyjny Hamburga. „Wzgórze Energii”, położone w dzielnicy Georgswerder, służy mieszkańcom i turystom nie tylko jako źródło energii odnawialnej, ale także jako centrum informacyjne i tereny zielone.

W ramach inicjatywy „Międzynarodowa Wystawa Budowlana” w Hamburgu opracowano i wdrożono wiele projektów zajmujących się zrównoważonym, przyjaznym środowisku i społecznie odpowiedzialnym rozwojem centrum miasta. Między nimi znalazł się konkurs na modernizację starego wysypiska śmieci w dzielnicy Georgswerder, na największej w Europie wyspie śródlądowej, znajdującej się na rzece Łabie. Modernizację ukończono w 2013 r. na podstawie zwycięskiego projektu.

Od góry toksycznych odpadów po symbol energii odnawialnej

Śmieci z gospodarstw domowych i toksyczne odpady przemysłowe były przez lata składowane na wysypisku w Georgswerder. Pod koniec lat 70. ubiegłego wieku wysypisko zamknięto, ale odkryto, że dioksyny przenikają do wód gruntowych. Czterdziestometrową górę wraz z podłożem należało porządnie zabezpieczyć wodoszczelną folią z tworzywa sztucznego. Prace zabezpieczające teren i chroniące wody gruntowe trwały kilka lat.

Następnie teren pokryto ziemią, dzięki czemu teraz jest to zielone wzgórze z łąkami i krzewami. W latach 90. ubiegłego wieku postanowiono wykorzystać mocno wiejące wiatry, na wzgórzu zbudowano więc pierwsze turbiny wiatrowe. Wysoko wydajne turbiny wiatrowe i panele słoneczne dostarczają teraz energię elektryczną do tysięcy gospodarstw domowych.

„Wzgórze Energii” otwarto dla zwiedzających w 2013 r. Osoby, które chcą dowiedzieć się więcej na temat tej atrakcji mają do dyspozycji centrum informacyjne z interaktywną, multimedialną wystawą, dzięki czemu mogą poznać historię wzgórza i proces jego transformacji.

Mogą też nauczyć się czegoś o nowoczesnym zarządzaniu odpadami, metodach recyklingu i wielu innych rzeczach, zwłaszcza że z budynku można z bliska przyjrzeć się infrastrukturze technicznej i instalacjom oczyszczania wód gruntowych i wytwarzania energii odnawialnej. Samo centrum jest energooszczędne.

„Wzgórze Energii” jest kolejnym terenem zielonym w dzielnicy Georgswerder. Ludzie mogą się na nie wspinać i spacerować po promenadzie dokoła szczytu, wdychając świeże powietrze i podziwiając niesamowity widok na wybrzeże portowe i centrum miasta. Promenada jest więc nowoczesnym miejscem spędzania wolnego czasu.

„Promenadę Horyzontu” można zobaczyć z daleka jako białą pętlę otaczającą wzgórze, jest to więc punkt orientacyjny Hamburga. W nocy promenada podświetlona jest oświetleniem ledowym. Pętlę zbudowano z surowców wtórnych, a nieprzerwana linia, która ją tworzy, symbolizuje znaczenie recyklingu i gospodarki o obiegu zamkniętym. ■

WIĘCEJ INFORMACJI

<https://www.facebook.com/energieberggeorgswerder/>

PROJEKTY

NAJNOWOCZEŚNIEJSZY OŚRODEK LASEROWEJ FIZYKI JĄDROWEJ POWSTAJE W RUMUNII

ŁĄCZNA WARTOŚĆ
INWESTYCJI
310 946 691 EUR

WKŁAD UE
255 933 558 EUR

Na 2019 r. w rumuńskim mieście Măgurele zaplanowano otwarcie najnowocześniejszego ośrodka badań w zakresie fizyki fotojądrowej i jej zastosowań z wykorzystaniem technologii laserowej.

Ośrodek powstaje w ramach projektu „Extreme Light Infrastructure-Nuclear Physics (ELI-NP)”, który jest częścią wspólnej europejskiej inicjatywy, obejmującej również ośrodki na Węgrzech (ELI Attosecond Light Pulse Source) i w Czechach (ELI-Beamlines).

Do tej pory zainstalowano sprzęt dla dwóch ramion systemu laserowego o dużej mocy; rozpoczęto też testowanie trzech laserów o potencjalnej mocy szczytowej 100 TW, 1 PW i 10 PW. Pracuje się również nad budową systemu transportu wiązki laserowej.

Pozytywne efekty

Niektóre laboratoria w ośrodku już pracują, np. laboratorium optyczne i laboratorium do eksperymentalnej produkcji tarcz. Laboratorium tarcz jest wyposażone w wiele urządzeń do produkcji mikro i nanostruktur, w tym system wytwarzania nanostruktur na tarczach stałych dla lepszej absorpcji energii impulsów laserowych. Jest też stale unowocześniane.

Naukowcy z tego laboratorium zaczęli prace nad tarczami dla wstępnych eksperymentów z laserami o dużej mocy. Laboratorium jest również dostępne dla magistrantów i doktorantów w dziedzinie mikro i nanotechnologii w ramach programów edukacyjnych.

Postępują też prace związane z budową systemu wytwarzania promieniowania gamma oraz urządzeń do eksperymentów nad tym promieniowaniem (kilka z nich jest już gotowych do użycia). Głównym priorytetem w tym zakresie jest rozpoczęcie eksperymentów z wiązkami promieniowania gamma o niskiej

i wysokiej energii. Naukowcy z ELI-NP współpracują z międzynarodowym środowiskiem naukowym – udało im się przeprowadzić udany eksperyment przygotowawczy na Uniwersytecie Duke'a w Stanach Zjednoczonych. Badania będą kontynuowane w ośrodku ELI-NP.

Badania nad jądrową fluorescencją rezonansową (nuclear resonance fluorescence – NRF), czyli procesem, w którym jądro absorbuje i emituje promieniowanie gamma, są specyficzną niszą badawczą dla ośrodka. Nowoczesny sprzęt pozwoli na skuteczne wykrywanie promieniowania gamma przy wysokim promieniowaniu, a metoda NRF będzie wykorzystywana do precyzyjnej radiografii 3D i tomografii 3D, dzięki czemu możliwe będzie oglądanie wewnętrznej formy lub przekrojów różnych obiektów. Jest to atrakcyjna metoda nieniszczącej analizy wielu różnych materiałów.

Naukowcy pracują też nad konstrukcją krzemowego detektora paskowego do badania reakcji związanych z wydarzeniami astronomicznymi, np. Wielkim Wybuchem lub wybuchami supernowej.

Obecnie w ośrodku ELI-NP pracuje ponad 150 naukowców z 26 krajów, trwa też międzynarodowa rekrutacja, żeby podwoić liczbę pracowników do 2020 r. Zasada „otwartego dostępu” umożliwi korzystanie z nowego ośrodka osobom z innych jednostek uczestniczących w projekcie ELI oraz naukowcom z ośrodków zewnętrznych. ■

WIĘCEJ INFORMACJI

<http://www.eli-np.ro/>

PROGRAM

18-19 PAŹDZIERNIKA

Sofia (BG)

7. Doroczne Forum EUSDR

19 PAŹDZIERNIKA

Bruksela (BE)

Polityka spójności po 2020 r. i przechodzenie na gospodarkę zrównoważoną

20-21 LISTOPADA

Innsbruck (AT)

2. Doroczne Forum EUSALP

NOTA PRAWNA

Komisja Europejska ani żadna inna osoba działająca w jej imieniu nie odpowiada za możliwy sposób wykorzystania informacji zawartych w niniejszej publikacji.

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2018

Wersja drukowana: ISSN 2443-9029

PDF: ISSN 1725-8243

© Unia Europejska, 2018

Ponowne wykorzystanie jest dozwolone pod warunkiem wskazania źródła.

Ponowne wykorzystanie dokumentów Komisji Europejskiej dotyczących polityki jest regulowane decyzją 2011/833/UE (Dz.U. L 330 z 14.12.2011, s. 39).

Wykorzystywanie lub reprodukcja zdjęć bądź innych materiałów, które nie podlegają prawom autorskim UE, wymaga uzyskania zgody właścicieli praw autorskich.

Printed in Belgium

Ten magazyn jest drukowany w językach angielskim, bułgarskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, niemieckim, polskim, rumuńskim i włoskim na papierze pochodzącym z recyklingu. Internetowa wersja magazynu jest dostępna w 22 wersjach językowych na stronie internetowej:

http://ec.europa.eu/regional_policy/pl/information/publications/panorama-magazine/

Prace nad treścią niniejszego wydania zakończyły się we wrześniu 2018 r.

ZDJĘCIA (STRONY):

Okładka: Widok z lotu ptaka na Wilno

Strona 3: © Unia Europejska

Strona 4: © iStock /vencavolrab

Strona 6: © iStock/ronstik

Strona 7: Martin Eichtinger © Philipp Monihart

Strona 8: © Miasto wydzielone Bukareszt, Rumunia

Strona 9: © EuropaBüro der Bayerischen Kommunen

Strony 10, 11: © Bank Światowy

Strony 12 do 15: © Unia Europejska

Strona 16: Szpital w Kaliszu, Polska © Andrzej Kurzyński; Zwycięzca quizu internetowego © Unia Europejska

Strona 17: Port de Vilanova i la Geltrú, Hiszpania © Sophie Pedroso ; Wielkie piece w Belval, Luksemburg © Alex Kaousche ; Smugi gwiazd za silosem na osady, Portugalia © Eduardo Ventura

Strona 18: © iStock /GilesMetcalfe

Strona 19: © Maria Ward Brennan

Strona 21: © Stefania Manca; © Håkon Jentoft; © Valentina Schippers-Opejko

Strona 22: © Eurocities

Strona 24: © Thinkstock /shirophoto

Strona 25: © Unia Europejska

Strona 26: Medellín © Thinkstock/jtinjaca Udajpur © Thinkstock/ Babul Bhatt; Zhengzhou © Thinkstock /tenglong guo; Montreal © Thinkstock/ rabbot75_ist

Strona 27: © Miasto Mannheim

Strona 28: © iStock/Krivinis

Strona 31: © Smart Park Visaginas; © Jura

Strona 32: © Life Sciences Center

Strona 33: © Gmina Kląpeda

Strona 34: © Ministerstwo Finansów, Litwa

Strona 38: 1 © Dr.Boy; 2 © Powiat Eifel Bitburg-Prüm;

3 © EWM; 4 © Fischer; 5 © Grundungsburos;

6 © iRT Systems GmbH; 7 © Schreinerei Gerlach;

8 © SD Blechtechnologie; 9 © Moselsteig Weinbergspfad;

10 © Robotix; 11 © SESAM; 12 © SeRamCo

Strona 44: © Eco Wave Power Ltd

Strona 45: Energieberg © Stadtreinigung Hamburg

Strona 46: © ELI-NP

BĄDŹ W KONTAKCIE

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

[@EUinmyRegion](https://twitter.com/EUinmyRegion)

[EUinMyRegion](https://www.facebook.com/EUinMyRegion)

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)

[EUinMyRegion](https://www.youtube.com/EUinMyRegion)

[EUinMyRegion](https://www.instagram.com/EUinMyRegion)

[ec.europa.eu/commission/2014-2019/
cretu_en](http://ec.europa.eu/commission/2014-2019/cretu_en)
[@CorinaCretuEU](https://twitter.com/CorinaCretuEU)

Urząd Publikacji

Komisja Europejska
Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej
Kontakt — Agnès Monfret
Avenue de Beaulieu/Beaulieulaan 1 – B-1160 Bruxelles/Brussel
E-mail: regio-panorama@ec.europa.eu